

# **Internetbijlagen bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013**

**Internetbijlagen Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013**  
**([www.rijksbegroting.nl](http://www.rijksbegroting.nl))**

	<b>Blz.</b>
<b>Bijlage 1</b>	<b>Uitgaven en niet-belastingontvangsten</b>
<b>Bijlage 2</b>	<b>EMU-saldo en EMU-schuld</b>
<b>Bijlage 3</b>	<b>Belastinguitgaven</b>
<b>Bijlage 4</b>	<b>Verticale Toelichting</b>
	<b>2</b>
	<b>8</b>
	<b>10</b>
	<b>12</b>

# Internetbijlage 1: Uitgaven en niet-belastingontvangsten

**Tabel 1.1 Uitgaven begrotingen (in miljoenen euro)**

		Startnota	FJR 2013	Vershil <sup>1</sup>
1	De Koning	40	41	1
2A	Staten-Generaal	136	139	3
2B	Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten	112	116	4
3	Algemene Zaken	62	59	- 3
4	Koninkrijksrelaties	278	311	34
5	Buitenlandse Zaken	11.816	8.598	- 3.218
6	Veiligheid en Justitie	12.011	12.383	372
7	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	844	806	- 38
8	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	34.353	35.161	808
9A	Nationale Schuld (Transactiebasis)	18.454	12.325	- 6.130
9B	Financiën	10.966	17.540	6.574
10	Defensie	7.777	7.702	- 75
12	Infrastructuur en Milieu	9.911	9.857	- 53
13	Economische Zaken	5.151	5.015	- 136
15	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	30.390	29.290	- 1.100
16	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	15.647	16.376	729
17	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	89	3.018	2.928
18	Wonen en Rijksdienst	3.086	3.146	60
50	Gemeentefonds	17.963	17.989	26
51	Provinciefonds	1.138	1.553	415
55	Infrastructuurfonds	6.235	6.249	14
58	Diergezondheidsfonds	10	11	2
60	Accres Gemeentefonds	88	0	- 88
61	Accres Provinciefonds	7	0	- 7
64	BES-fonds	32	36	4
65	Deltafonds	973	1.064	92
AP	Aanvullende Posten	1.855	0	- 1.855
90	Consolidatie	- 6.762	- 6.697	65
HgIS	Internationale Samenwerking <sup>2</sup>	(5.018)	(4.898)	(- 119)
<b>Totaal</b>		<b>182.661</b>	<b>182.088</b>	<b>- 574</b>

<sup>1</sup> Door afronding wijkt de som der delen af van het totaal.

<sup>2</sup> In deze tabel zijn de uitgaven voor Internationale Samenwerking toegerekend aan de begrotingen waarop deze worden verantwoord. De totale uitgaven voor Internationale Samenwerking zijn tussen haakjes vermeld en lopen niet mee in de totaaltelling.

**Tabel 1.2 Niet-belastingontvangsten begrotingen (in miljoenen euro)**

		Startnota	FJR 2013	Verschil
2A	Staten-Generaal	3	5	2
2B	Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten	5	8	2
3	Algemene Zaken	7	9	3
4	Koninkrijksrelaties	33	40	7
5	Buitenlandse Zaken	845	759	- 86
6	Veiligheid en Justitie	1.362	1.465	103
7	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	106	162	56
8	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	1.191	1.256	66
9A	Nationale Schuld (Transactiebasis)	2.035	3.310	1.274
9B	Financiën	6.246	10.827	4.580
10	Defensie	374	309	- 65
12	Infrastructuur en Milieu	176	221	45
13	Economische Zaken	12.824	17.975	5.151
15	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	1.785	2.051	266
16	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	64	810	747
17	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	14	81	66
18	Wonen en Rijksdienst	754	580	- 174
55	Infrastructuurfonds	6.235	6.089	- 146
58	Diergezondheidsfonds	10	16	6
65	Deltafonds	973	1.067	94
90	Consolidatie	- 6.762	- 6.697	65
HgIS	Internationale Samenwerking <sup>1</sup>	(150)	(224)	(74)
<b>Totaal</b>		<b>28.279</b>	<b>40.341</b>	<b>12.062</b>

<sup>1</sup> In deze tabel zijn de niet-belastingontvangsten voor Internationale Samenwerking toegerekend aan de begrotingen waarop deze worden verantwoord. De totale niet-belastingontvangsten voor Internationale Samenwerking zijn tussen haakjes vermeld en lopen niet mee in de totaalrekening.

In het Nederlandse begrotingsbeleid worden bij de start van een kabinetsperiode de uitgaven en niet-belastingontvangsten ingekaderd onder het uitgavenkader. Het uitgavenkader geldt als uitgavenplafond en geeft daarmee de hoogte aan van de maximale jaarlijkse netto uitgaven gedurende de kabinetsperiode. Het uitgavenkader is verdeeld in drie dekkaders: het kader Rijksbegroting in enge zin (Rbg-eng), het kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA) en het Budgettair Kader Zorg (BKZ). Tabel 1.3 maakt de aansluiting tussen de begrotingsgefinancierde uitgaven (tabel 1.1) en niet-belastingontvangsten enerzijds (tabel 1.2) en de verdeling hiervan over de dekkaders anderzijds. De tabellen 1.4 tot en met 1.6 geven de opbouw van de drie dekkaders weer; het verschil tussen de uitgavenraming bij de start van de kabinetsperiode en de realisatie bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 wordt uitgesplitst. Tabel 1.11 geeft een overzicht van de netto begrotingsgefinancierde uitgaven die niet vallen onder het uitgavenkader.

**Tabel 1.3 Aansluiting netto uitgaven en uitgavenkaders (in miljoenen euro)**

	Startnota	FJR 2013	Verschil
Uitgaven begrotingen (zie tabel 1.1)	182.661	182.088	- 574
Niet-belastingontvangsten begrotingen (zie tabel 1.2)	28.279	40.341	12.062
<b>Netto begrotingsgefinancierde uitgaven</b>	<b>154.383</b>	<b>141.747</b>	<b>- 12.636</b>
waarvan Rijksbegroting in enge zin (zie tabel 1.4)	104.227	103.238	- 988
waarvan Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (zie tabel 1.5)	19.952	19.929	- 24
waarvan Budgettair Kader Zorg (zie tabel 1.6)	2.130	2.155	25
waarvan Niet relevant voor het uitgavenkader (zie tabel 1.11)	28.074	16.425	- 11.649

**Tabel 1.4 Netto uitgaven kader Rijksbegroting in enge zin (in miljoenen euro)**

		Startnota	FJR 2013	Vershil
1	De Koning	40	40	0
2A	Staten-Generaal	133	134	1
2B	Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten	107	108	2
3	Algemene Zaken	56	50	- 6
4	Koninkrijksrelaties	89	91	1
5	Buitenlandse Zaken	11.005	7.839	- 3.166
6	Veiligheid en Justitie	10.649	10.918	269
7	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	528	530	2
8	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	31.740	32.382	642
9A	Nationale Schuld (Transactiebasis)	17	16	- 1
9B	Financiën	1.905	1.584	- 321
10	Defensie	7.296	7.310	14
12	Infrastructuur en Milieu	9.897	9.806	- 90
13	Economische Zaken	4.804	4.679	- 125
15	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	498	341	- 157
16	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	3.869	3.700	- 169
17	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	75	2.970	2.895
18	Wonen en Rijksdienst	2.332	2.566	234
50	Gemeentefonds	16.486	16.428	- 58
51	Provinciefonds	1.138	1.553	415
55	Infrastructuurfonds	0	160	160
60	Accres Gemeentefonds	88	0	- 88
61	Accres Provinciefonds	7	0	- 7
64	BES-fonds	32	36	4
65	Deltafonds	0	-2	- 2
AP	Aanvullende Posten	1.437	0	- 1.437
HgIS	Internationale Samenwerking <sup>1</sup>	(4.868)	(4.675)	(194)
<b>Netto uitgaven RBG-eng</b>		<b>104.227</b>	<b>103.238</b>	<b>- 988</b>

<sup>1</sup> In deze tabel zijn de netto uitgaven voor Internationale Samenwerking toegerekend aan de begrotingen waarop deze worden verantwoord. De totale netto uitgaven voor Internationale Samenwerking zijn tussen haakjes vermeld en lopen niet mee in de totaalstelling.

**Tabel 1.5 Netto uitgaven kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (in miljoenen euro)**

		Startnota	FJR 2013	Vershil
15	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	19.625	19.929	304
AP	Aanvullende Posten	327	0	- 327
	<b>Netto begrotingsgefinancierde uitgaven</b>	<b>19.952</b>	<b>19.929</b>	<b>- 24</b>
40	Sociale Verzekeringen	53.354	53.279	- 75
	<b>Netto premie-uitgaven</b>	<b>53.354</b>	<b>53.279</b>	<b>- 75</b>
<b>Netto uitgaven kader SZA</b>		<b>73.306</b>	<b>73.207</b>	<b>- 99</b>

**Tabel 1.6 Netto uitgaven Budgettair kader Zorg (in miljoenen euro)**

		Startnota	FJR 2013	Vershil
16	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	630	594	- 37
50	Gemeentefonds (WMO)	1.477	1.561	84
AP	Aanvullende Posten	22	0	- 22
	<b>Netto begrotingsgefinancierde uitgaven</b>	<b>2.130</b>	<b>2.155</b>	<b>25</b>
41	Premiegefinancierde uitgaven zorg	64.051	62.478	- 1.573
	<b>Netto premie-uitgaven</b>	<b>64.051</b>	<b>62.478</b>	<b>- 1.573</b>
<b>Netto uitgaven kader BKZ</b>		<b>66.181</b>	<b>64.633</b>	<b>- 1.548</b>

De tabellen 1.7 tot en met 1.10 tonen per budgetdisciplinesector het verschil in uitgaventoetsing tussen het vaststellen van het uitgavenkader bij de start van deze kabinetsperiode en de realisatie van het Financieel

Jaarverslag van het Rijk 2013. De tabellen tonen eerst de bepaling van de reële uitgavenkaders. De reële uitgavenkaders worden bepaald door de ramingen ten tijde van het regeerakkoord te defleren met de prijsontwikkeling van de Nationale Bestedingen (NB-deflator). Vervolgens wordt weergegeven hoe de uitgaven zich verhouden tot het uitgavenkader in lopende prijzen. Het uitgavenkader in lopende prijzen wordt bepaald door het reële uitgavenkader te corrigeren voor de deflator. Daarnaast wordt gecorrigeerd voor overboekingen tussen het kader Rijksbegroting in enge zin enerzijds, en de sector Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt en de sector Zorg anderzijds. Ook wordt gecorrigeerd voor statistische factoren.

**Tabel 1.7 Uitgaventoetsing Rijksbegroting in enge zin (in miljoenen euro; min is onderschrijding)**

		Startnota	FJR 2013	Vershil
1.	Raming uitgaven bij Regeerakkoord 2012	104.227	104.227	0
2.	NB-deflator ten tijde van MLT 2013–2017	1,0243	1,0243	0
3.	Reëel kader	101.754	101.754	0
4.	NB-deflator	1,0186	1,0186	0
5.	Overboekingen	0	45	45
6.	Statistisch	0	– 75	– 75
7.	<b>Uitgavenkader RBG-eng in lopende prijzen</b>	<b>104.227</b>	<b>103.617</b>	<b>– 610</b>
8.	<b>Actuele ramingen uitgaven</b>	<b>104.227</b>	<b>103.238</b>	<b>– 989</b>
9.	Over/onderschrijding kader RBG-eng (9=8–7)	0	– 379	– 379

**Tabel 1.8 Uitgaventoetsing Budgettair Kader Zorg (in miljoenen euro; min is onderschrijding)**

		Startnota	FJR 2013	Vershil
1.	Raming uitgaven bij Regeerakkoord 2012	73.306	73.306	0
2.	NB-deflator ten tijde van MLT 2013–2017	1,0243	1,0243	0
3.	Reëel kader	71.567	71.567	0
4.	NB-deflator	1,0186	1,0186	0
5.	Overboekingen	0	– 4	– 4
6.	Statistisch	0	146	146
7.	<b>Uitgavenkader SZA in lopende prijzen</b>	<b>73.306</b>	<b>73.041</b>	<b>– 265</b>
8.	<b>Actuele ramingen uitgaven</b>	<b>73.306</b>	<b>73.207</b>	<b>– 99</b>
	waarvan begrotingsgefinancierd	19.952	19.929	– 24
	waarvan premiegefinancierd	53.354	53.279	– 75
9.	Over/onderschrijding kader SZA (9=8–7)	0	166	166

**Tabel 1.9 Uitgaventoetsing Budgettair Kader Zorg (in miljoenen euro; min is onderschrijding)**

		Startnota	FJR 2013	Vershil
1.	Raming uitgaven bij Regeerakkoord 2012	66.181	66.181	0
2.	NB-deflator ten tijde van MLT 2013–2017	1,0243	1,0243	0
3.	Reëel kader	64.611	64.611	0
4.	NB-deflator	1,0186	1,0186	0
5.	Overboekingen	0	– 40	– 40
6.	Statistisch	0	0	0
7.	<b>BKZ in lopende prijzen</b>	<b>66.181</b>	<b>65.773</b>	<b>– 408</b>
8.	<b>Actuele ramingen uitgaven</b>	<b>66.181</b>	<b>64.633</b>	<b>– 1.548</b>
	waarvan begrotingsgefinancierd	2.130	2.155	25
	waarvan premiegefinancierd	64.051	62.478	– 1.573
9.	Over/onderschrijding BKZ (9=8–7)	0	– 1.140	– 1.140

**Tabel 1.10 Uitgaventoetsing totaal kader (in miljoenen euro; min is onderschrijding)**

		Startnota	FJR 2013	Vershil
1.	Reëel kader	237.933	237.933	0
2.	NB-deflator	1,0243	1,0186	- 0,0057
3.	Overboekingen	0	0	0
4.	Statistisch	0	71	71
5.	<b>Uitgaven in lopende prijzen</b>	<b>243.715</b>	<b>242.432</b>	<b>- 1.283</b>
6.	<b>Actuele ramingen uitgaven</b>	<b>243.715</b>	<b>241.078</b>	<b>- 2.636</b>
7.	Over/onderschrijding totaal uitgavenkader (7=6-5)	0	- 1.353	- 1.353

**Tabel 1.11 Uitgaven en niet-belastingontvangen niet relevant voor enig kader (in miljoenen euro)**

	Startnota	FJR 2013	Vershil
Rentelasten	10.123	9.521	- 602
Rente schatkistbankieren	- 413	- 447	- 34
Rente sociale fondsen	- 59	0	59
Rijksbijdrage aan de sociale fondsen	15.843	14.303	- 1.540
Zorgtoeslag	4.803	5.011	208
BTW-compensatiefonds	2.895	2.716	- 180
4G-veiling	0	- 3.804	- 3.804
Havenbedrijf Rotterdam	0	- 295	- 295
Studieleningen	1.489	1.522	33
Gasbaten (kasbasis, exclusief VPB)	- 12.000	- 13.343	- 1.343
ETS veilingopbrengsten	0	- 135	- 135
SDE+	- 100	- 97	3
Kasbeheer (exclusief schatkistbankieren decentrale overheden)	6.796	5.612	- 1.184
Schatkistbankieren decentrale overheden	0	- 5.635	- 5.635
Netto-verkoop staatsbezit	- 677	2.654	3.331
Netto-opbrengsten interventies financiële sector	- 519	- 154	366
Crisisgerelateerde en vermogenswinst DNB	- 760	- 1.450	- 691
ESM	1.829	1.829	0
Diverse leningen	210	107	- 103
Landbouwheffingen	- 253	- 273	- 20
Werkgeversbijdrage kinderopvang	- 1.088	- 1.071	17
Overig	- 46	- 145	- 99
<b>Netto niet-relevante uitgaven</b>	<b>28.074</b>	<b>16.425</b>	<b>- 11.649</b>

**Tabel 1.12 Kas-transverschillen en financiële transacties (in miljoenen euro; plus is EMU-saldoverbeterend)**

	Startnota	FJR 2013	Vershil
Ktv aardgas	- 250	97	347
Kasbeheer	- 1.394	- 2.717	- 1.323
Verkoop staatsbezit	- 1.125	- 1.094	31
Studieleningen	- 414	- 418	- 4
<b>Ktv's en financiële transacties niet-belastingontvangsten</b>	<b>- 3.184</b>	<b>- 4.133</b>	<b>- 949</b>
Overige ktv's	- 1.062	- 361	701
Kasbeheer	8.190	8.329	139
Schatkistbankieren decentrale overheden	- 6.000	- 5.635	365
Aankoop staatsbezit	448	3.453	3.005
Europees Stabilisatie Mechanisme (ESM)	1.829	1.829	0
Lening Griekenland	0	0	0
Diverse leningen	210	107	- 103
Studieleningen	1.905	1.941	36
Overig	- 359	108	467
<b>Ktv's en financiële transacties uitgaven</b>	<b>5.162</b>	<b>9.772</b>	<b>4.610</b>
<b>Ktv's en financiële transacties netto uitgaven</b>	<b>1.978</b>	<b>5.639</b>	<b>3.661</b>
<b>Ktv belastingen</b>	<b>537</b>	<b>741</b>	<b>204</b>
<b>Totaal ktv's en financiële transacties</b>	<b>2.515</b>	<b>6.380</b>	<b>3.864</b>

De aardgasbaten worden met name beïnvloed door de productie van aardgas, de hoogte van de olieprijs en de euro/dollarkoers. De olieprijs is van belang, omdat de prijs van aardgas is gerelateerd aan de prijs van olie in dollars. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aardgasbaten. De tabel laat zien dat de aardgasbaten niet alleen op kasbasis, maar ook op transactiebasis worden geregistreerd. Dit wordt gedaan omdat het EMU-saldo – volgens Europese systematiek – wordt berekend op transactiebasis, terwijl de Rijksbegroting in enge zin op kasbasis wordt opgesteld.<sup>1</sup>

**Tabel 1.13 Aardgasbaten (in miljoenen euro)**

	Startnota	FJR 2013	Vershil
Olieprijs (in dollars)	95	112	16
Euro/dollarkoers (in dollars)	1,25	1,33	0,08
Productie (x miljard kubieke meter)	72	80	8
Niet-belastingontvangsten	12.000	13.343	1.343
Vennootschapsbelasting	1.800	1.770	- 30
<b>Totaal kas</b>	<b>13.800</b>	<b>15.113</b>	<b>1.313</b>
Niet-belastingontvangsten	250	- 97	- 347
Vennootschapsbelasting	100	30	- 70
<b>Totaal kas-transverschil (ktv)</b>	<b>350</b>	<b>- 67</b>	<b>- 417</b>
Niet-belastingontvangsten	11.750	13.440	1.690
Vennootschapsbelasting	1.700	1.740	40
<b>Totaal trans</b>	<b>13.450</b>	<b>15.180</b>	<b>1.730</b>

Conform het trendmatig begrotingsbeleid hebben mee- of tegenvallende gasbaten geen effect op het uitgaven- of lastenkader, maar leiden ertoe dat het EMU-saldo verbetert dan wel verslechtert.

<sup>1</sup> In een begroting op kasbasis worden transacties geboekt in de periode waarin de betaling plaatsvindt, in een begroting op transactiebasis worden transacties geboekt in de periode waarin de rechten en verplichtingen zijn ontstaan.



## Internetbijlage 2: EMU-saldo en EMU-schuld

**Tabel 2.1 Opbouw EMU-schuld collectieve sector (in miljoenen euro)**

	Startnota	FJR 2013
<b>EMU-schuld primo</b>	<b>428.279</b>	<b>427.106</b>
EMU-saldo collectieve sector (min is overschot)	16.154	15.163
EMU-saldo sociale fondsen <sup>1</sup>	- 7.121	- 7.958
KTV's en financiële transacties	2.515	6.380
ING back-up faciliteit	- 1.526	- 4.779
EFSF	1.592	2.264
Schuldeffect SNS (consolidatie vastgoedbeheerorganisatie)	0	5.000
Derdenrekening en overig <sup>2</sup>	204	- 168
<b>EMU-schuld ultimo</b>	<b>440.097</b>	<b>443.008</b>
<b>EMU-schuldquote</b>	<b>70,4%</b>	<b>73,5%</b>

<sup>1</sup> Het EMU-saldo sociale fondsen loopt mee via de post ktv's en financiële transacties (kasbeheer).

<sup>2</sup> Dit is een post die bestaat uit mutaties die alleen relevant zijn voor de EMU-schuld en dus niet voor het EMU-saldo.

**Tabel 2.2 Opbouw EMU-schuldquote (in procenten bbp; min betekent schuldverbeterend)**

	Startnota	FJR 2013
<b>EMU-schuld 1 januari 2013</b>	<b>70,5%</b>	<b>71,3%</b>
Noemereffect	- 2,0%	- 0,4%
EMU-saldo collectieve sector (min is overschot)	2,6%	2,5%
KTV's en financiële transacties	- 0,7%	- 0,3%
Interventies financiële sector	0,0%	0,4%
Overig	0,0%	0,0%
<b>EMU-schuld ultimo 2013</b>	<b>70,4%</b>	<b>73,5%</b>

**Tabel 2.3 Opbouw EMU-schuld (in miljoenen euro)**

	FJR 2013
<b>Rijk</b>	<b>367.140</b>
Overige centrale overheid	7.127
Lokale overheid	46.918
Sociale fondsen	21.823
<b>EMU-schuld</b>	<b>443.008</b>

**Tabel 2.4 Historisch overzicht EMU-saldo collectieve sector (in miljarden euro)**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EMU-saldo centrale overheid	- 0,9	- 5,4	- 13,5	- 8,3	0,3	4,6	2,8	2,9	- 19,9	- 23,7	- 16,8	- 18,8	- 5,3
EMU-saldo sociale fondsen	0,2	- 2,1	0,1	0,7	- 0,8	- 1,5	- 0,6	2,9	- 8,5	- 1,6	- 6,3	- 3,0	- 8,0
EMU-saldo lokale overheden	- 0,4	- 2,3	- 1,5	- 1,0	- 0,9	- 0,3	- 1,2	- 2,7	- 3,7	- 4,8	- 2,9	- 2,5	- 1,9
EMU-saldo collectieve sector	- 1,1	- 9,7	- 14,9	- 8,6	- 1,4	2,9	1,0	3,1	- 32,1	- 30,1	- 26,0	- 24,3	- 15,2
EMU-saldo collectieve sector (in % bbp)	- 0,2%	- 2,1%	- 3,1%	- 1,7%	- 0,3%	0,5%	0,2%	0,5%	- 5,6%	- 5,1%	- 4,3%	- 4,1%	- 2,5%

Bron: CBS Statline

**Tabel 2.5 Historisch overzicht EMU-schuld collectieve sector (in miljarden euro)**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EMU-schuld collectieve sector	227,1	235,1	248,0	257,6	266,1	255,9	259,0	347,5	348,3	372,0	393,7	427,1	443,0
EMU-schuld collectieve sector (in % bbp)	50,7%	50,5%	52,0%	52,4%	51,8%	47,4%	45,3%	58,5%	60,8%	63,4%	65,7%	71,3%	73,5%

Bron: CBS Statline

# Internetbijlage 3 De Belastinguitgaven

De informatieverstrekking van belastinguitgaven is met ingang van het begrotingsjaar 2002 geïntegreerd in de VBTB-verantwoordings-systematiek. Dit houdt in dat de budgettaire en meer algemene informatie over de belastinguitgaven wordt opgenomen in de Miljoenennota en het Financieel Jaarverslag van het Rijk. Meer specifieke informatie over belastinguitgaven wordt opgenomen in de begrotingen en jaarverslagen van de verscheidene vakdepartementen. Van een aantal belastinguitgaven zijn op dit moment voorlopige realisatiegegevens beschikbaar over 2013, namelijk van de afdrachtverminderingen in de loonbelasting en van de investeringsfaciliteiten in de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting, waarvoor een aanmeldingsverplichting geldt.

Deze voorlopige realisaties worden vermeld in het Financieel Jaarverslag 2013. Definitieve realisaties worden opgenomen in de Miljoenennota 2015. Ook voor de overige belastinguitgaven zal in de Miljoenennota 2015 een aangepaste raming 2013 worden opgenomen op basis van de meest recente gegevens van dat moment.

De investeringsregelingen en de afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk zijn gebudgetteerde belastinguitgaven met een systematiek van meerjarige budgetegalisatie.

## 3.1 Afdrachtverminderingen in de loonbelasting

Tabel 3.1 laat de voorlopige realisaties van de afdrachtverminderingen 2013 zien. De realisaties zijn gebaseerd op geaggregeerde informatie vanuit loonaangiften.

**Tabel 3.1: Voorlopige realisaties afdrachtverminderingen over 2013 (stand februari 2014 in miljoenen euro)**

Afdrachtvermindering	Raming 2013 (MN 2014)	Voorlopige realisatie 2013
Onderwijs (incl. WVA starters)	383	326
Zeevaart	106	110
Speur- en ontwikkelingswerk	690	752

Voor 2013 is een uitgave geraamd van 383 miljoen voor de afdrachtvermindering onderwijs. Het verschil met de voorlopige realisatie 2013 van 326 miljoen is waarschijnlijk te verklaren door anticipatiegedrag in verband met de beëindiging van de regeling per 1 januari 2014.

Het totale beschikbare budget voor de afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk voor het jaar 2013 bedraagt 690 miljoen zoals ook opgenomen in bijlage 5 van de Miljoenennota 2014. De reden voor overschrijding is waarschijnlijk het toegenomen volume aan arbeid aangaande innovatie. De overschrijding moet conform de geldende

systematiek gedekt worden in 2015 (rekening houdend met de dan actuele inzichten in de budgetstanden).

### 3.2 Investeringsfaciliteiten

Tabel 3.2 bevat voorlopige realisatiegegevens over het jaar 2013 voor de investeringsfaciliteiten waarvoor een aanmeldingsverplichting geldt.

**Tabel 3.2: Gegevens investeringsfaciliteiten over 2013 (stand februari 2014 in miljoenen euro)**

Regeling	Budget 2013 (MN 2014)	Voorlopige realisatie 2013
Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL)	24	52
Energie-investeringsaftrek (EIA)	151	139
Milieu-investeringsaftrek (MIA)	101	160

Op basis van de VAMIL mag willekeurig worden afgeschreven op aangewezen milieu-investeringen. Deze regeling leidt in principe, evenals de andere regelingen voor vervroegde afschrijving, voor de belastingplichtige tot een liquiditeits- en rentevoordeel. Het budgettaire beslag wordt berekend met de Netto-Contante Waarde-methode gebaseerd op het gemelde investeringsbedrag.

Het budgettaire beslag van de EIA en MIA wordt gebaseerd op gemelde investeringbedragen, in principe volgens de volgende formule: derving = (investeringsbedrag -/- correctiepercentage) \* aftrekpercentage faciliteit \* gemiddeld belastingtarief.

De waarschijnlijke oorzaak voor de forse overschrijding van de VAMIL en MIA in 2013 is de volumeontwikkeling van (semi-)electrische auto's. Specificaties daaromtrent worden gepubliceerd in het jaarverslag MIA en VAMIL 2013.

Overschrijdingen worden gedekt uit vroegere onderuitputtingen, zodanig dat er meerjarig gemiddeld op budget uitgekomen wordt.

## Internetbijlage 4: Verticale Toelichting

De verticale toelichting bevat een overzicht voor alle begrotingen van budgettaire veranderingen die zich hebben voorgedaan sinds Miljoenennota 2013. Er wordt per begroting een cijfermatig overzicht gepresenteerd, gevolgd door een toelichting op de voornaamste veranderingen. Voor een meer gedetailleerde toelichting op de veranderingen wordt verwezen naar de afzonderlijke suppletore begrotingswetten en slotwetten.

### *Leeswijzer*

De mutaties zijn gesplitst in drie categorieën:

- 1) Mee- en tegenvallers;
- 2) Beleidsmatige mutaties;
- 3) Technische mutaties.

De laatste categorie omvat alle overboekingen, desalderingen, statistische correcties en mutaties die niet onder een ijklijn vallen. Mutaties worden toegelicht indien ze een bepaalde ondergrens overschrijden. De ondergrens is afhankelijk van de omvang van de begroting en verschilt voor de verschillende categorieën mutaties. De post diversen bevat de mutaties die onder de ondergrens vallen en wordt in principe alleen toegelicht indien zich bijzonderheden voordoen.

De totalen per begroting worden in eerste instantie gepresenteerd exclusief de bedragen die onder de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) vallen. Door middel van een aansluitregel wordt het deel van de begroting dat onder de HGIS valt zichtbaar gemaakt. De laatste regel geeft per begroting de totaalstand inclusief HGIS aan. De mutaties die optreden binnen het HGIS-deel van de begroting worden gepresenteerd en toegelicht in de Verticale Toelichting van alle HGIS uitgaven.

De bedragen in de tabellen zijn in miljoenen euro's. Door afrondingen kan het totaal afwijken van de som der onderdelen.

# Samenvattend overzicht mutaties sinds Miljoenennota 2013

Bedragen in miljoenen euro's		Mutaties uitgaven	Mutaties ontvangsten
<i>Departementale begrotingen</i>			
I	De Koning	0,7	0,4
IIA	Staten Generaal	2,6	2,1
IIB	Hoge Colleges van Staat	4,0	2,3
III	Algemene Zaken	- 2,9	2,6
IV	Koninkrijksrelaties	33,5	7,1
V	Buitenlandse Zaken	- 64,7	- 126,7
VI	Veiligheid en Justitie	1.184,6	103,2
VII	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	- 3.984,3	- 550,9
VIII	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	1.084,8	65,5
IXA	Nationale Schuld	- 6.794,9	1.267,4
IXB	Financiën	6.463,5	4.198,5
X	Defensie	- 54,5	- 65,5
XII	Infrastructuur en Milieu	- 50,8	44,5
XIII	Economische Zaken	- 100,6	5.168,2
XV	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	- 935,1	292,5
XVI	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	664,8	746,7
XVII	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	0,0	33,2
XVIII	Wonen en Rijksdienst	3.146,2	580,4
<i>Overig</i>			
	Sociale Zekerheid	461,7	322,7
	Budgettair Kader Zorg	- 1.231,80	- 64,1
	Gemeentefonds	25,7	0,1
	Provinciefonds	414,8	0,0
	Infrastructuurfonds	14,1	1,8
	Diergezondheidsfonds	10,8	10,8
	Accres Gemeentefonds	0,0	0,0
	Accres Provinciefonds	0,0	0,0
	BES fonds	3,6	0,0
	Deltafonds	91,8	93,9
	Prijsbijstelling	- 910,7	0,0
	Arbeidsvoorwaarden	- 427,1	0,0
	Koppeling Uitkeringen	- 176,6	0,0
	Wet Indexering Studiefinanciering	- 80,9	0,0
	Aanvullende Post Algemeen	- 361,5	0,0
	Homogene Groep Internationale Samenwerking	- 80,9	74,3
	Consolidatie	65,1	65,1

## De Koning

### I DE KONING: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	39,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,2
	0,2
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,5
	0,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	40,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	40,6

### I DE KONING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,4
	0,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,4
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,4
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,4

## Staten-Generaal

### IIA STATEN-GENERAAL: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	135,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 4,5
	- 4,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,9
	3,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,2
	3,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	2,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	138,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	138,5

### IIA STATEN-GENERAAL: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	3,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 0,1
	- 0,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,2
	2,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	2,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	5,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	5,1

#### *Diversen – mee- en tegenvallers uitgaven*

Meerdere projecten van de Tweede Kamer zijn vertraagd. Het externe advies over de inrichting van de netwerkbeveiliging van de Tweede Kamer wordt later opgeleverd en geplande werkzaamheden aan de commissie-zalen zijn uitgesteld.

#### *Diversen – beleidsmatige mutaties uitgaven*

De Tweede Kamer heeft in 2013 onvoorziene uitgaven gedaan ter voorbereiding op de parlementaire enquêtes naar Woningcorporaties en de Fyra in 2014.

#### *Diversen – technische mutaties uitgaven*

Deze post bevat meerdere mutaties waaronder de verdeling van de prijsbijstelling tranche 2013.



## Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten

### IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	111,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 2,8
	- 2,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	4,8
	4,8
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,0
	2,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	4,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	115,9
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	115,9

### IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	5,3
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	1,1
	1,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	1,2
	1,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	2,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	7,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	7,6

#### *Diversen – mee- en tegenvallers uitgaven*

De Vreemdelingenkamer van de Raad van State heeft in 2013 minder hoger beroepszaken afgedaan dan in het voorjaar voorzien.

#### *Diversen – beleidsmatige mutaties uitgaven*

In 2013 heeft de periodieke herijking van de bekostigingssystematiek van de Vreemdelingenkamer van de Raad van State plaatsgevonden. Stijgingen in de instroom, productie en complexiteit van de hoger beroepszaken hebben tot een intensivering in de personele capaciteit geleid.

#### *Diversen – technische mutaties uitgaven*

Onder deze post valt onder andere de verdeling van de prijsbijstelling tranche 2013.

## Algemene Zaken

### III ALGEMENE ZAKEN: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	62,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 1,3
	- 1,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 2,9
	- 2,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	1,3
	1,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 2,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	59,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	59,3

### III ALGEMENE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	6,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,2
	0,2
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,2
	2,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	0,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	2,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	9,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	9,2

## Koninkrijksrelaties

### IV KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	277,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 3,6
	- 3,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Eindejaarsmarge	14,0
Kasschuif kustwacht	- 5,2
Npmna/investeringen kustwacht	5,2
	14,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 2,1
Niet tot een ijklijn behorend	
Lopende inschrijving curacao	25,2
	23,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	33,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	311,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	311,1

### IV KONINKRIJKSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	32,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,0
	2,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Npmna/kasschuif kustwacht	5,2
	5,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	7,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	40,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	40,0

#### *Eindejaarsmarge*

In 2012 zijn diverse budgetten niet volledig tot besteding gekomen. Deze middelen zijn via de eindejaarsmarge overgeheveld naar 2013.

#### *Kasschuif Kustwacht & NPMNA/investeringen kunstwacht*

De portefeuille van deelnemingen bij de Nederlandse Participatiemaatschappij Nederlandse Antillen (NPMNA) wordt afgebouwd conform de geldende exit-strategie. Met de teruglopende omvang daalt de vereiste reserve met 5,1 mln. De ruimte die zo ontstaat wordt vanaf 2016 aangewend voor de ongeraamde vervangingsinvesteringen bij de Kustwacht.

*Lopende inschrijving Curaçao*

Curaçao heeft op 16 september een lening uitgegeven waarop Nederland, conform de procedure voor de lopende inschrijving vastgelegd in de rijkswet financieel toezicht, heeft ingeschreven. De lening van omgerekend 25,2 mln. is integraal aan Nederland toegewezen. Hoewel de lening in het geheel van de staatsschuld opgaat, vindt verwerking conform geldende afspraken plaats via de begroting van hoofdstuk IV Koninkrijksrelaties.

## Buitenlandse Zaken

### V BUITENLANDSE ZAKEN: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	7.389,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Eu-afrachten	- 79,0
	- 79,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	14,3
	14,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 64,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	7.325,0
Totaal Internationale samenwerking	1.272,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	8.597,8

### V BUITENLANDSE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	718,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Eu-afrachten	- 37,6
Perceptiekostenvergoedingen	- 55,8
	- 93,4
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Herverkaveling	- 33,2
	- 33,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 126,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	591,8
Totaal Internationale samenwerking	166,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	758,6

De begroting van Buitenlandse Zaken bestaat uit HGIS uitgaven en ontvangsten en niet-HGIS uitgaven en ontvangsten. De HGIS uitgaven en ontvangsten worden elders toegelicht. De niet-HGIS uitgaven en ontvangsten worden hieronder toegelicht.

#### *EU-afrachten – uitgaven*

Bij Slotwet laat de realisatie van de EU-afrachten 2013 zien dat de EU afrachten 79 mln. lager zijn uitgevallen dan geraamd in de tweede suppletoire begroting. De mutatie is het saldo van een opwaartse bijstelling van de afdracht invoerrechten en een neerwaartse bijstelling van de op het bnp gebaseerde afdracht. De daling in geïnde en af te dragen invoerrechten was minder groot dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd verondersteld. De afdracht van invoerrechten is ten opzichte van de tweede suppletoire begroting 118 mln. hoger uitgevallen. Tegelijkertijd laat de op het bnp gebaseerde afdracht een daling zien van 196 mln.

#### *Diversen – Beleidsmatige mutaties*

Dit betreft het saldo van bijstellingen bij eerste en tweede suppletoire begroting ten aanzien van de Nederlandse EU-afrachten in 2013. De raming werd opwaarts bijgesteld omdat er rekening werd gehouden met een additionele Nederlandse bijdrage van 0,5 mld. in 2013, zoals vermeld in de Voorjaarsnota. Dit in verband met aanvullende EU-begrotingsvoorstellen voor begrotingsjaar 2013. Ook is de Nederlandse bijdrage aan de aanvullende begroting 2012 van 0,1 mld. (wijziging samenhangende met de Najaarsnota, kamerstuk [33 480 V nr. 4](#)) in begrotingsjaar 2013 geboekt. Daarnaast werd een structurele meevaller ingeboekt als gevolg van het politiek akkoord over het Meerjarig Financieel Kader 2014–2020. Bij Najaarsnota is vervolgens de raming voor 2013 neerwaarts bijgesteld. De Nederlandse afdrachten van douaneontvangsten vielen lager uit dan eerder geraamd. Dit komt door zowel een lagere volume-groei van importen van buiten de EU als door een lager gemiddeld invoertarief dan voorzien. De lagere douaneontvangsten aan de EU worden in principe gecompenseerd door hogere bnp-afrachten aangezien de EU-begroting altijd in evenwicht moet zijn. Tegenover dit compensatie-effect staat het feit dat de bnp-ontwikkeling van Nederland achterblijft bij de rest van de EU. Hierdoor daalt het Nederlandse aandeel in de bnp-afrachten aan de EU en blijven de Nederlandse bnp-afrachten gelijk aan eerdere ramingen. Per saldo leiden de lagere afdracht van douaneontvangsten en gelijke bnp-afracht tot een lagere afdracht aan de EU van 297 mln. in 2013.

#### *EU-afrachten – ontvangsten*

Het betreft een bijstelling van de perceptiekostenvergoedingen voortvloeiend uit de nieuwe grondslagen zoals vastgesteld door de Adviescommissie Eigen Middelen van de EU. Doordat een lagere afdracht van invoerrechten is vastgesteld, dalen ook de ontvangsten aan perceptiekostenvergoedingen.

#### *Perceptiekostenvergoedingen*

Naast bovengenoemde bijstelling is de perceptiekostenvergoeding in 2013 nog eens 56 mln. lager uitgevallen dan bij Miljoenennota geraamd. Nederland ontvangt een vast percentage van de afgedragen invoerrechten als perceptiekostenvergoeding. Doordat de af te dragen invoerrechten neerwaarts zijn bijgesteld in 2013, zijn ook de perceptiekosten met 56 mln. neerwaarts bijgesteld.

#### *Herverkaveling*

Dit betreft een technische mutatie in het kader van de herverkaveling tussen de begroting van Buitenlandse Zaken en de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

## Veiligheid en Justitie

### VI VEILIGHEID EN JUSTITIE: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	11.157,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Coa	- 18,7
Eindafrekening 2012 dji	20,3
Diversen	- 1,9
	- 0,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijdrage rechtspraak	40,0
Eindejaarsmarge 2012	55,3
Friciekosten door sluiting justitiële inrichtingen	106,0
Hogere oda-toerekening door stijgende asielinstroom	29,2
Inzet eindejaarsmarge	- 55,3
Inzet prijsbijstelling	- 66,1
Kasschuif dji	28,8
Kasschuif nominaal en onvoorzien	- 20,0
Leges ind	24,0
Oda-toerekening eerstejaars asielopvang	- 26,3
Ova tranche 2013	23,5
Pontons dji	37,5
Reorganisatiemiddelen nationale politie	30,7
Trendmatige ontwikkeling rechtspraak en rechtsbijstand	- 30,0
Diversen	- 4,7
	172,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Cjib	69,6
Ejm dg vz (van bzk)	38,5
Invlechten dg vz (van bzk)	814,2
Diversen	89,9
	1.012,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	1.184,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	12.342,4
Totaal Internationale samenwerking	40,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	12.383,3

## VI VEILIGHEID EN JUSTITIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	1.362,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Afpakken	27,0
Boetes en transacties	15,0
Eindafrekening 2012 dji	24,7
Trendmatige ontwikkeling rechtspraak	- 87,0
Diversen	25,7
	5,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,4
	3,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Cjib	69,6
Diversen	24,9
	94,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	103,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	1.465,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	1.465,3

### COA

De asielinstroom is de tweede helft van 2013 gestegen, met name door een stijging van asielzoekers met de Syrische en Somalische nationaliteit. De verhoogde asielinstroom heeft geleid tot een extra overheveling van ODA-middelen in de tweede supplettoire wet vanuit Buitenlandse Zaken voor eerstejaars asielopvang. De met de in de tweede helft van 2013 verhoogde asielinstroom samenhangende opvangkosten lopen gedeeltelijk door in 2014, waardoor er bij het COA een meevaller van 19 mln. is ontstaan in 2013.

### Eindafrekening 2012 DJI

Er is per saldo door DJI in 2012 minder geproduceerd dan waarvan was uitgegaan bij de voorfinanciering. Het bijbehorende bedrag is aan het moederdepartement terugbetaald. In het kader van de besluitvorming rond het masterplan DJI 2013–2018 (Kamerstukken 2012–2013, [24 587, nr. 490](#)) is besloten deze middelen weer terug te laten vloeien naar DJI (zie ook Diversen – Beleidsmatige mutaties bij Uitgaven en Eindafrekening 2012 DJI bij Ontvangsten).

### Diversen – mee- en tegenvallers

De post diversen bestaat uit het saldo van diverse mee- en tegenvallers. Het betreft onder andere een meevaller bij de nieuwbouw van het departement VenJ in Den Haag van circa 6 mln. vanwege lagere kosten voor de ICT. Een grote tegenvaller van 11,3 mln. heeft zich voorgedaan bij de apparaatsuitgaven OM. De verklaring hiervoor is grotendeels gelegen in meer salariskosten in verband met hogere productieaantallen van Mulder-zaken.

### Bijdrage rechtspraak

Als gevolg van de uitkomsten van het prognosemodel justitiële ketens (PMJ) heeft er een bijstelling aan de uitgaven van de rechtspraak plaatsgevonden.



#### *Eindejaarsmarge 2012*

Bij Voorjaarsnota 2013 is de eindejaarsmarge van 2012 aan de begroting van VenJ toegevoegd.

#### *Frictiekosten door sluiting justitiële inrichtingen*

In het Masterplan DJI zijn middelen gereserveerd voor incidentele frictiekosten huisvesting. Deze frictiekosten hebben betrekking op het afstoten van leegstaand vastgoed. Deze middelen worden ter beschikking gesteld aan het Ministerie van VenJ en in latere jaren door datzelfde ministerie terugbetaald. De benodigde middelen zijn in afwachting van de exacte uitwerking van het Masterplan DJI toegevoegd aan de aanvullende post. De middelen voor 2013 ter grootte van 106 mln. zijn vrijgegeven aan het Ministerie van VenJ.

#### *Hogere ODA-toerekening door stijgende asielinstroom 2013*

De verwachte asielinstroom 2013 is naar boven bijgesteld: er is met name sprake van een verhoogde instroom van asielzoekers met de Syrische en Somalische nationaliteit. De verwachte hogere instroom 2013 leidde in het najaar tot een hogere ODA-toerekening (zie ook toelichting COA).

#### *Inzet eindejaarsmarge*

De eindejaarsmarge is ingezet om VenJ-brede problematiek te dekken, onder andere voor de afstoting van detentiepontons door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI).

#### *Inzet prijsbijstelling*

De prijsbijstelling die nog gereserveerd stond op de begroting van VenJ is ingezet om een deel van de VenJ-brede problematiek te dekken.

#### *Kasschuif DJI*

Op 22 maart 2013 is de Kamer geïnformeerd over het Masterplan Dienst Justitiële Inrichtingen (Zie TK nr. [24 587 nr. 490](#)). In het Masterplan wordt onder meer ingezet op elektronische detentie en uitbreiding van het aantal meerpersoonscellen. De uitvoering van het Masterplan DJI brengt naast de frictiekosten ten aanzien van vastgoed ook andere frictiekosten met zich mee, onder andere frictiekosten die gepaard gaan met het inkrimpen van het personeelsbestand van DJI. Deze kosten worden volledig gedragen door VenJ en zijn ingepast door middel van een kasschuif. Deze schuif heeft betrekking op de periode 2013 tot en met 2018.

#### *Kasschuif nominaal en onvoorzien*

Voor het opvangen van onvoorziene tegenvallers zijn middelen gereserveerd op de VenJ begroting. Deze tegenvallers hebben zich niet voorgedaan in 2013 en daarom zijn deze middelen doorgeschoven naar latere jaren.

#### *Leges IND*

De leges die de IND heft voor onder andere gezinsmigratie zijn vanwege uitspraken van het Europees Hof van Justitie en de Raad van State verlaagd. Hierdoor is een structurele tegenvaller op de legesontvangsten ontstaan. De bijdrage van VenJ aan de IND is daarom structureel verhoogd.

#### *ODA-toerekening eerstejaars asielopvang 2012*

Door lagere asielinstroom in 2012 vielen de uitgaven aan de eerstejaars asielopvang lager uit. Hierdoor heeft er in het voorjaar van 2013 een correctie plaatsgevonden in de toerekening voor ontwikkelings samenwerking (ODA).

#### *OVA (Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling) tranche 2013*

Een deel van de loonkosten die door de VenJ begroting worden gedragen valt onder het OVA-convenant. Hierin is geregeld dat de lonen in de zorgsectoren jaarlijks worden geïndexeerd volgens de gemiddelde stijging van de lonen in de marktsector. Dit heeft betrekking op onder andere het zorgpersoneel in het gevangeniswezen. Deze automatische indexering zorgt voor jaarlijks 23,5 mln. aan hogere loonkosten bij VenJ.

#### *Pontons DJI*

Voor de besluitvorming over het Masterplan DJI had plaatsgevonden, was reeds besloten de drijvende gevangenissen in Zaandam, ook wel detentiepontons of «de bajesboten» genoemd, te sluiten en af te stoten. Er is geen andere aanwending gevonden voor deze pontons. De afstoot en uiteindelijke sloop van de pontons brengen kosten ter grootte van 37,5 mln. met zich mee. Deze tegenvaller is gedekt uit de eindejaarsmarge.

#### *Reorganisatiemiddelen nationale politie*

De vorming van de nationale politie gaat gepaard met een personele reorganisatie, waar alle (voormalige) medewerkers van de 25 regionale korpsen, het KLPD (Korps Landelijke Politiediensten) en de VtSPN (Voorziening tot samenwerking Politie Nederland) bij betrokken zijn. Voor deze kosten is bij het Regeerakkoord van het Kabinet Rutte I een bedrag gereserveerd op de Aanvullende Post algemeen. Het in 2013 beschikbare bedrag van 30 mln. is bij eerste suppletoire begroting aan de begroting van VenJ toegevoegd.

#### *Trendmatige ontwikkeling rechtspraak en rechtsbijstand*

De komende jaren wordt een stijging van de instroom bij de rechtspraak voorzien. Ook de behoefte aan rechtsbijstand blijft stijgen. Het totale tekort voor de rechtspraak en de rechtsbijstand in 2018 bedraagt 137,5 mln.

#### *Diversen – beleidsmatige mutaties*

De post diversen is een saldo van verschillende beleidsmatige mutaties. De grootste meevaller bedraagt 14 mln. op het IDMI-budget (Identiteitsmanagement & Immigratie). De onderuitputting is veroorzaakt door het stopzetten van het project PARDEX en het opgaan van de programma directie IDMI in het bureau Regie en Besturing DGVZ. Een intensivering van 4,4 mln. betreft het Masterplan DJI. Er is per saldo door DJI in 2012 minder geproduceerd dan waarvan was uitgegaan bij de voorfinanciering. Dit bedrag is aan het moederdepartement terug betaald. Echter in de besluitvorming rond het masterplan DJI 2013–2018 is besloten deze middelen terug te laten vloeien naar DJI (zie ook Eindafrekening 2012 DJI bij Uitgaven).

#### *CJIB (uitgaven & niet-belastingontvangsten)*

Zowel het uitgavenkader, verplichtingenkader en ontvangstenkader zijn met 69,6 mln. opgehoogd. Het betreft de comptabele verantwoording van de ontvangen vergoeding voor administratiekosten bij boetes en transacties. Deze ontvangsten zijn beschikbaar gesteld aan het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) ter dekking van de gemaakte kosten.

#### *EJM DGVZ (van BZK)*

In verband met de overgang van vreemdelingenzaken van BZK naar VenJ is het deel van eindejaarsmarge van BZK dat betrekking had op vreemdelingenzaken toegevoegd aan de begroting van VenJ.

#### *Invlechten DGVZ (van BZK)*

Als gevolg van de departementale herindeling is het beleidsterrein asiel en immigratie ondergebracht bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Dit beleidsterrein was in de ontwerpbegroting 2013 opgenomen bij het Ministerie van BZK. Het budget op de BZK begroting dat betrekking had op vreemdelingenzaken is toegevoegd aan de begroting van VenJ.

#### *Diversen – technische mutaties*

De post diversen is het saldo van verschillende technische mutaties. De grootste mutatie betreft de overheveling van de bij de exploitatiemiddelen horende kapitaallasten voor de strafrechtelijke forensische zorg vanuit het Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten naar de begroting van het Ministerie van VenJ. De exploitatiemiddelen zelf zijn al met ingang van 2007 overgeheveld. Daarnaast is een gedeelte van de loonbijstelling (alleen een vergoeding voor gestegen sociale lasten) structureel aan de begroting toegevoegd.

#### *Afpakken*

In 2013 heeft zich een meevaller voorgedaan bij Verbeurd Verklaringen. Er is een hoger resultaat behaald als gevolg van de zaak Deuss die in 2013 tot inning is gekomen.

#### *Boetes en transacties*

In 2013 heeft zich een meevaller voorgedaan bij de boetes en transacties, onder andere door een toename van de instroom vanuit de nieuwe trajectcontrolesystemen A2 en A4.

#### *Eindafrekening 2012 DJI*

Dit betreft de terugontvangsten van DJI naar aanleiding van de eindafrekening over de geleverde productie 2012 (zie ook Eindafrekening 2012 DJI bij Uitgaven).

#### *Trendmatige ontwikkeling rechtspraak*

Op basis van de meest actuele uitkomsten van het prognose model justitiële ketens (PMJ) en de recente ontwikkelingen bij de instroom van de rechtspraak in 2013, zijn de ramingen voor de griffieontvangsten bijgesteld.

#### *Diversen – mee- en tegenvallers*

De post diversen is een saldo van verschillende mee- en tegenvallers. Een grote mutatie binnen deze post betreft een meevaller van 12,4 mln. bij het COA. De afrekening 2012 wordt op basis van de realisatie van de opvang met de opdrachtgever afgerekend, dit is conform de begrotingsafspraken met het COA. Over 2012 moest het COA terugbetalen aan VenJ vanwege een lagere instroom in 2012 en dus een lagere bezetting dan verwacht.

#### *Diversen – beleidsmatige mutaties*

De post diversen is een optelling van verschillende kleinere mutaties. Voor het grootste deel betreft dit besparingen door de verlaging van diverse beleids- en programmabudgetten. Zo is bijvoorbeeld het ontwikkelen van een ICT-grensmanagementsysteem (PARDEX) niet doorgezet en zijn

diverse subsidies afgebouwd. Deze middelen zijn ingezet ter dekking van de problematiek op de VenJ begroting.

*Diversen – technische mutaties*

De grootste mutatie binnen de post diversen betreft een meevaller voor JustID. Naast reguliere taken voert JustID ook een aantal opdrachten uit voor derden, zoals het beheer van systemen. De vergoedingen voor deze opdrachten zijn door middel van een desaldering toegevoegd aan de uitgavenkant van de VenJ begroting.

## Binnenlandse Zaken

### VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	4.789,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 14,9
	- 14,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
J102 maatregel huurmarkt	45,0
Diversen	- 0,9
	44,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Ejm naar v&j	- 38,5
Herverkaveling	- 3.973,8
Huurtoeslag 2012	30,0
Diversen	58,9
Niet tot een ijklijn behorend	
Vut-fonds	- 70,0
Diversen	- 20,2
	- 4.013,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 3.984,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	805,4
Totaal Internationale samenwerking	0,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	806,1

### VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	712,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 1,4
	- 1,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	8,5
	8,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Herverkaveling	- 602,6
Diversen	23,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	21,5
	- 558,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 550,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	161,7
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	161,7

#### *Diversen – mee- en tegenvallers (uitgaven)*

De meevaller op het centrale apparaat is veroorzaakt door lagere ICT-kosten voor de inrichting van het nieuwbouwpand, het ambtelijk personeel en externe inhuur.

#### *J102 Maatregel huurmarkt*

In het woonakkoord is besloten om, conform het regeerakkoord, het budget voor de huurtoeslag te verhogen. Zo wordt de laagste inkomensgroep ontzien voor de inkomensafhankelijke huurverhoging. Na de herverkaveling zijn deze middelen overgeheveld naar de begroting van Wonen & Rijksdienst.

#### *Diversen – beleidsmatige mutaties (uitgaven)*

De voortgang van het programma modernisering Gemeentelijke Basisadministratie (mGBA) heeft vertragingen in de planning en een overschrijding van het budget ondervonden door problemen in de bouw van het stelsel Basisregistratie Personen (BRP, zie ook kamerbrief TK, [27 859, nr. 68](#)). De realisatie van BRP is voorzien in 2018 en de aanvullende kosten voor ontwikkeling worden volledig gedekt binnen de BZK-begroting.

#### *EJM naar V&J*

De uitgaven van Vreemdelingenzaken zijn in 2012 lager uitgevallen dan geraamd en zijn door middel van de eindejaarsmarge meegenomen naar begrotingsjaar 2013. Na de herverkaveling zijn deze middelen overgeheveld naar de begroting van V&J.

#### *Herverkaveling (uitgaven & niet-belastingontvangsten)*

Na de herverkaveling zijn middelen overgeheveld van BZK naar de begrotingen van Veiligheid en Justitie, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Wonen en Rijksdienst. Financiën heeft middelen overgeheveld naar BZK.

#### *Huurtoeslag 2012*

De overschrijding van de huurtoeslag in 2012 is deels ten laste gekomen van de begroting van BZK (begroting vóór de herverkaveling), waardoor middelen zijn overgeheveld van de begroting van Wonen en Rijksdienst naar de begroting van BZK.

#### *Diversen – Technische mutaties (uitgaven)*

Per 1 januari 2013 is Doc-Direkt geen agentschap meer. Uitgaven voor met name personeel en materieel komen sindsdien ten laste van het centraal apparaatartikel van BZK.

#### *VUT-fonds*

Steeds meer mensen besluiten later gebruik te maken van de regeling Flexibel Pensioen en Uittreden, waardoor de leenbehoefte van het VUT-fonds wijzigt. Dit heeft tot lagere uitgaven in 2013 en hogere uitgaven in 2014 geleid. In 2016 zal het volledige leenbedrag van het VUT-fonds terugbetaald zijn aan het Rijk.

#### *Diversen – technische mutaties (niet-belastingontvangsten)*

In het financieringsarrangement modernisering Gemeentelijke Basisadministratie (mGBA) / Online Raadpleegbare Reisdocumenten Administratie (ORRA) was een ontvangst van 25 mln. van agentschap BPR voorzien in verband met de in beheer name van de ORRA. Nu de ORRA tot nader order is uitgesteld is de begroting van BZK naar beneden bijgesteld.

## Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

### VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	34.007,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijstelling autonome raming studiefinanciering	- 70,9
Diversen bijstelling autonome raming	- 106,5
Leerlingen volume referentieraming 2013	60,0
Diversen	- 62,5
	- 179,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Begrotingsakkoord 2014 lumpsum	650,0
Begrotingsrapport inzet eindejaarsmarge	- 88,6
Begrotingsrapport wettelijk verplichte prijsbijstelling	67,8
D31 schrappen maatregel langstudeerders	263,0
Digitale collectie nationaal archief	28,0
Eindejaarsmarge (toevoeging)	227,1
Intertemporele compensatie eindejaarsmarge (kasschuiven)	- 57,1
Intertemporele compensatie langstudeerders	- 62,0
Intertemporele compensatie ov kaart	125,0
Noa aanvullende middelen po	85,0
Noa aanvullende middelen vo	65,0
Noa inzet eindejaarsmarge	- 112,1
Diversen	- 61,3
	1.129,8
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	30,1
Niet tot een ijklijn behorend	
Niet relevant bijstelling autonome raming	60,7
Diversen	44,3
	135,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	1.084,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	35.091,8
Totaal Internationale samenwerking	68,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	35.160,7

## VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	1.190,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Afrekeningen diversen	48,6
Renteontvangsten	- 67,3
Diversen	38,4
	19,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	9,7
	9,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	32,2
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	4,0
	36,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	65,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	1.256,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	1.256,0

### *Bijstelling autonome raming studiefinanciering*

De raming in het voorjaar van 2013 voor studiefinanciering laat lagere kader relevante uitgaven zien ten opzichte van de in de OCW-begroting 2013 verwerkte raming van het voorjaar 2012. Dit is het gevolg van de verwerking van nieuwe uitvoeringsgegevens van DUO.

### *Diversen bijstelling autonome raming*

Dit is het saldo van verschillende mee- en tegenvallers bij studiefinanciering ten opzichte van de raming. Realisatiecijfers laten een lager aantal deelnemers in het mbo (beroepsopleidende leerweg) met studiefinanciering zien en een hoger aantal deelnemers aan het ho met recht op aanvullende beurs. Daarnaast zijn er minder omzettingen van de basisbeurs in een gift dan geraamd en zijn er minder uitgaven voor de aanvullende beurs. Ook ontvangen minder studenten dan geraamd de ov-studentenkaart als gift.

### *Leerlingen volume referentieraming*

Dit betreft de budgettaire verwerking van de referentieraming 2013.

### *Diversen – Mee- en tegenvallers*

Dit betreft diverse mee- en tegenvallers op de OCW-begroting. Zo blijft op de lerarenbeurs incidenteel 19,0 mln. over omdat er minder aanvragen zijn gedaan dan dat er aan budget beschikbaar was. Ook op de regeling leerplusarrangement vo, nieuwkomers vo en eerste opvang vreemdelingen blijft 10,3 mln. over doordat er minder gebruik is gemaakt van deze regelingen dan geraamd. En op diverse budgetten binnen het cultuurartikel is sprake van minder uitgaven van in totaal 10,1 mln., o.a. doordat het budget voor de tijdelijke regeling artiesten en musici SZW niet volledig is uitgeput, er minder uitgaven zijn in verband met innovatie Letteren en Bibliotheken, Cultuur en ICT en Cultuur en Economie en minder internationale uitgaven in verband met Wereld- en Immaterieel Erfgoed en Unesco.



*Begrotingsafspraken 2014 lumpsum*

Zoals afgesproken in de Begrotingsafspraken 2014 is dit bedrag toegevoegd aan de lumpsum in 2013 voor het po, vo, bve en ho.

*Begrotingsrapport inzet eindejaarsmarge*

De eindejaarsmarge is voor een deel ingezet ter dekking van de wettelijk verplichte prijsbijstelling voor het jaar 2013 en overlopende verplichtingen uit 2012.

*Begrotingsrapport wettelijke verplichte prijsbijstelling*

De wettelijk verplichte prijsbijstelling voor het jaar 2013 is gedekt uit de eindejaarsmarge.

*D31 schrappen maatregel langstudeerders*

Dit betreft maatregel D31 uit het regeerakkoord.

*Digitale collectie nationaal archief*

Door de digitalisering van de informatiehuishouding van het rijk staat het Nationaal Archief de komende jaren voor een substantiële taakverzwaring. Dit is grotendeels en incidenteel tot en met 2015 gedekt, mede met behulp van een kasschuif.

*Eindejaarsmarge (toevoeging)*

Dit betreft de toevoeging van de eindejaarsmarge 2012 aan de begroting van OCW.

*Intertemporele compensatie eindejaarsmarge (kasschuiven)*

Dit betreft het deel van de eindejaarsmarge dat is bedoeld voor overlopende verplichtingen.

*Intertemporele compensatie langstudeerders*

De langstudeerdersmaatregel voor studenten is teruggedraaid. HO-instellingen is verzocht om te stoppen met de inning van het verhoogd collegegeld en het reeds geïnde verhoogd collegegeld terug te betalen. Om de betreffende korting op de rijksbijdrage ongedaan te maken, was een kasschuif van 2013 naar 2012 nodig.

*Intertemporele compensatie OV-kaart*

Ter optimalisatie van het kasritme van de staat is een deel van de verplichtingen aan de vervoersbedrijven voor de OV-studentenkaart vooruitbetaald.

*NOA aanvullende middelen po*

Zoals afgesproken in het Nationaal Onderwijsakkoord (NOA) is dit bedrag eenmalig beschikbaar gesteld voor het behoud van werkgelegenheid in het primair onderwijs. Hiermee worden instellingen in de gelegenheid gesteld om jonge leraren in dienst te nemen en te houden.

*NOA aanvullende middelen vo*

Zoals afgesproken in het NOA is dit bedrag eenmalig beschikbaar gesteld voor het behoud van werkgelegenheid in het voortgezet onderwijs. Hiermee worden instellingen in de gelegenheid gesteld om jonge leraren in dienst te nemen en te houden.

*NOA inzet eindejaarsmarge*

Dit deel van de eindejaarsmarge is ingezet als dekking voor de incidentele middelen uit het NOA.

#### *Diversen – Beleidsmatige mutaties*

De post diversen wordt grotendeels bepaald door kasschuiven die onder de ondergrens vallen, zoals een kasschuif voor de digitale collectie Nationaal archief waarbij 25,0 mln. is doorgeschoven naar 2014 en 2015, een kasschuif van 15,0 mln. voor de middelen voor professionalisering onderwijspersoneel naar de jaren 2014–2016 en een kasschuif van 14,0 mln. naar de jaren 2014–2018 om de cursusgeldraming meerjarig bij te stellen zodat het werkelijke kasritme van de cursusgeldontvangsten overeenkomt met de cursusgeldraming.

#### *Diversen – Technische mutaties*

Dit betreft onder andere de uitdeling van de werkgeverslasten tranche 2013.

#### *Niet relevant bijstelling autonome raming*

De hogere niet kader relevante uitgaven aan studiefinanciering worden onder andere veroorzaakt door een hoger aantal studenten met prestatiebeurs. Voor de ov-studentenkaart waren er minder omzettingen in het ho maar wel meer toekenningen van de ov-studentenkaart door een hoger aantal studenten. Daarnaast is er een (procentueel beperkte) stijging van het aantal studenten dat leent en ligt het gemiddelde leenbedrag hoger dan geraamd.

#### *Afrekeningen diversen*

De budgetten van verschillende regelingen en subsidies zijn niet volledig uitgegeven. OCW heeft 5 mln. van de Regeling Brede School en 12 mln. van de Regeling Binnenmilieu van de gemeenten teruggevorderd. Door de scholen is 13 mln. van de prestatiesubsidie uit het vroegtijdigschoolverlatersconvenant (vsv) terugbetaald. Ook is er 18,6 mln. over na de afrekening van verschillende projecten en subsidies.

#### *Renteontvangsten*

De raming voor studiefinanciering laat lagere renteontvangsten zien ten opzichte van de in de OCW-begroting 2013 verwerkte raming van het voorjaar 2012. Dit is voornamelijk veroorzaakt door een lage rente en minder aflossingen. Zowel de spontane ontvangsten als de termijnontvangsten zijn lager geraamd. Conform de begrotingsregels zijn de mutaties in de renteontvangsten generaal verwerkt.

## Nationale Schuld

### IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	19.119,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Regeerakkoord	- 10.261,0
Diversen	- 1,2
	- 10.262,2
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Mutatie in rekening-courant en deposito	- 6.385,2
Regeerakkoord	10.261,0
Rente vaste schuld	- 471,7
Rente vlottende schuld	- 187,8
Verstrekte leningen	300,3
Diversen	- 49,3
	3.467,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 6.794,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	12.324,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	12.324,5

### IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	2.042,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Regeerakkoord	- 478,1
	- 478,1
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Aflossingen op leningen	1.323,0
Regeerakkoord	478,1
Diversen	- 55,6
	1.745,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	1.267,4
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	3.309,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	3.309,6

#### *Regeerakkoord – beleidsmatige mutaties & technische mutaties (uitgaven & niet-belastingontvangsten)*

Betreft een technische verschuiving van de rente op de staatsschuld als gevolg van een aanpassing van de begrotingsregels bij Regeerakkoord Rutte II. Volgens deze nieuwe regels maakt de rente op de staatsschuld geen onderdeel meer uit van het begrotingskader.

#### *Mutatie in rekening-courant en deposito*

De inleg van de sociale fondsen is gewijzigd als gevolg van mutaties in de premieontvangsten en de premiegefinancierde uitgaven.

#### *Rente vaste schuld*

De realisatie van de rente vaste schuld wijkt af van de raming als gevolg van bijstellingen van de rentetarieven en de financieringsbehoefte.

*Rente vlottende schuld*

De realisatie van de rentelasten vlottende schuld wijkt af van de raming als gevolg van bijstellingen van de rentetarieven en de financieringsbehoefte.

*Verstrekke leningen (uitgaven) en aflossingen op leningen (niet-belastingontvangsten)*

Gewijzigde inzichten in het leengedrag van agentschappen en RWT's (Rechtspersonen met een wettelijke taak) leiden tot een afwijking tussen de raming en realisatie van de uitgaven en ontvangsten.

## Financiën

### IXB FINANCIEN: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	10.891,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting- en invorderingsrente	- 24,4
Diversen	- 22,8
	- 47,2
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting- en invorderingsrente	- 175,0
Bijstelling intensivering toezicht en invordering	- 20,0
Eigen personeel	- 43,0
Ict	26,2
Inhuur externen	18,8
Kasschuif apparaat	35,0
Versterking toezicht belastingdienst	108,0
Diversen	27,8
	- 22,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting- en invorderingsrente	- 50,0
Herverkaveling rvob	- 86,6
Diversen	48,8
Niet tot een ijklijn behorend	
Bijstelling btw-compensatiefonds	- 182,0
Funding fee	2.474,0
labf	381,0
Kapitaalinjectie sns bank nv	1.900,0
Kapitaalinjecties sns reaal nv	300,0
Kapitaalinjecties vastgoedbeheerorganisatie	500,0
Overbruggingskrediet sns	1.100,0
Teruggeven winsten smp	126,0
Diversen	21,9
	6.533,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	6.463,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	17.354,5
Totaal Internationale samenwerking	185,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	17.540,0

**IXB FINANCIEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN**

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	6.620,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting- en invorderingsrente	- 17,0
Diversen	- 3,1
	- 20,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting- en invorderingsrente	- 175,0
Boedel bna	38,8
Dividend staatsdeelnemingen	334,9
Isb winstafracht dnb	16,5
Premies ekv	59,0
Schaderestituties ekv	27,7
Winstafdracht dnb	- 46,1
Diversen	5,7
	261,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting- en invorderingsrente	- 50,0
Herverkaveling rvob	- 175,4
Diversen	34,3
Niet tot een ijklijn behorend	
Additionele fee	- 201,6
Beeindigingsfee	185,5
Correctie renteontvangsten griekenland	- 31,7
Dividend abn amro	94,4
Dnb winstafracht	- 105,7
Havenbedrijf rotterdam	295,5
labf	381,0
Isb winstafracht dnb	796,4
Ontvangsten ijsland	77,1
Opbrengst verkoop vermogenstitels	131,9
Portefeuilleontvangsten	2.511,3
Diversen	14,0
	3.957,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	4.198,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	10.818,7
Totaal Internationale samenwerking	7,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	10.826,5

*Belasting- en invorderingsrente (uitgaven en ontvangsten; mee-/tegenvallers, beleidsmatige en technische mutaties)*

Als gevolg van schommelingen in de wettelijke rentestand en het aantal burgers dat belasting- en invorderingsrente moet betalen/ontvangen is de raming aangepast. Bovendien is een technische schuif tussen de uitgaven- en ontvangstenkant uitgevoerd om de raming beter te laten aansluiten bij de realisaties.

*Bijstelling Intensivering Toezicht en Invordering*

De toegekende middelen in het kader van de intensivering toezicht en invordering bij de Belastingdienst (ITI) zijn in 2013 niet geheel uitgeput vanwege vertragingen in het werven en aannemen van personeel.

*Eigen personeel en inhuur externen*

De posten inhuur externen en eigen personeel dienen in samenhang te worden gezien. De realisaties ten opzichte van de raming worden allereerst veroorzaakt door een verschuiving van eigen personeel naar

inhuur externen. De Belastingdienst heeft – langer – openstaande vacatures ingevuld met behulp van externe inhuur (met name uitzendkrachten), zodat de benodigde capaciteit op orde bleef. De onderschrijding die per saldo resteert wordt veroorzaakt door lagere personele uitgaven aan woon-werkverkeer, opleidingen en bestaande regelingen zoals Flexibel Pensioen en Uittreden.

#### *ICT*

De uitgaven voor dataopslag en informatiebeveiliging zijn hoger uitgevallen doordat de dataopslag is toegenomen. Mede als gevolg van aanvallen op computernetwerken bij het Rijk (o.a. Ddos) zijn in 2013 extra uitgaven gedaan ten behoeve van informatiebeveiliging bij de Belastingdienst.

#### *Kasschuif apparaat*

Deze mutatie betreft een kasschuif bij de apparaatsuitgaven van de Belastingdienst. De kasschuif van 2012 naar 2013 bedraagt 35 mln. en was onder anderen voor noodzakelijke uitgaven – zoals investeringen in detectiesystemen ten behoeve van douanecontroles – die in 2013 in plaats van in 2012 zijn gerealiseerd.

#### *Versterking toezicht Belastingdienst*

Dit betreft de middelen voor de Belastingdienst in 2013 van maatregel J110 uit het regeerakkoord.

#### *Herverkaveling RVOB (uitgaven- en ontvangsten)*

Dit betreft de herverkaveling van het RVOB van Financiën naar BZK, zoals afgesproken in het regeerakkoord.

#### *Bijstelling btw-compensatiefonds*

Bij Miljoenennota 2013 is de raming voor het BCF op grond van voorlopige realisatiecijfers van de Belastingdienst met 238 mln. naar beneden bijgesteld. Uit de realisatiecijfers van de Belastingdienst blijkt dat gemeenten, provincies en WGR-plusregio's in 2013 inderdaad minder hebben gedeclareerd dan werd geraamd bij het opstellen van de ontwerpbegroting. Er is echter wel meer gedeclareerd dan afgelopen najaar bij Najaarsnota werd geraamd. Op basis van de realisatiecijfers van de Belastingdienst is het uitgavenbedrag van het BTW-compensatiefonds 56 miljoen hoger uitgekomen dan het bedrag dat voor 2013 bij 2e suppletoire begroting aan de Kamer is gemeld.

#### *IABF (uitgaven en ontvangsten)*

De raming van de aflossing van de IABF (funding fee) is bijgesteld aan de hand van de gerealiseerde ontvangsten. Deze zijn naar aanleiding van een wijziging van de euro/dollar-rekenkoers bijgesteld. Tevens is de gedeeltelijke verkoop van de portefeuille verantwoord in 2013 (TK 33 371 nr. 380).

#### *Kapitaalinjecties SNS Bank NV, SNS Reaal NV en vastgoedbeheerorganisatie alsmede overbruggingskrediet SNS*

Dit betreft de nationalisatie van SNS. Zie voor meer informatie de incidentele suppletoire begroting staatsinterventie (TK 33 533 nr. 1).

#### *Teruggeven winsten Securities Markets Programma (SMP)*

Dit betreft het teruggeven van een deel van de winstafdracht DNB aan Griekenland, zoals gemeld in de Tweede nota van Wijziging van de Begroting 2013.

#### *Boedel BNA*

Toen de Bank Nederlandse Antillen (BNA) werd opgeheven is overeengekomen dat Nederland een deel van haar boedeluitkering zou ontvangen. Dit bedrag is inmiddels binnengekomen.

#### *Dividend Staatsdeelnemingen*

De meevaller in de dividenden deed zich voor bij UCN, Gasunie, Schiphol en bij de aandelen URENCO die gedeeltelijk in handen zijn van staatsdeelneming UCN. Bij URENCO is eind 2012 een nieuw dividendbeleid vastgesteld. In 2013 is daardoor een groter gedeelte van het nettoresultaat uitgekeerd als dividend.

#### *ISB winstafracht DNB (beleidsmatige en technische mutaties)*

Bijstelling van de Winstafdracht DNB zoals vastgesteld in de incidentele suppletoire begroting DNB-winstafdracht (TK 33 548 nr. 2).

#### *Premies EKV en schaderestituties EKV*

De premieontvangsten en provenuen in het kader van de EKV zijn in 2013 hoger uitgevallen dan geraamd. Reden hiervoor is respectievelijk een aantal relatief grote verzekeringstransacties en hogere dan verwachte schaderestituties.

#### *Winstafdracht DNB (beleidsmatige en technische mutaties)*

De winstafracht is gewijzigd door onder anderen een verschuiving van crisisgerelateerde winsten naar reguliere winsten en door de rentestand en wisselkoersen.

#### *Correctie renteontvangsten Griekenland*

Betreft een correctie van de renteontvangsten van Griekenland, zoals gemeld in de Tweede nota van Wijziging van de Begroting 2013.

#### *Dividend ABN Amro*

In 2013 is er van ABN AMRO in totaal 400 mln. dividend ontvangen, 250 mln. als slotdividend over boekjaar 2012 en 150 mln. als interim-dividend over 2013. ASR heeft 88,4 mln. uitgekeerd als slotdividend over boekjaar 2012. Hierdoor is een meevaller ontstaan van 94,4 mln. ten opzichte van de oorspronkelijke raming.

#### *Havenbedrijf Rotterdam*

Dit betreft de restitutie van een lening aan het Havenbedrijf Rotterdam. Zie voor meer informatie Tweede Kamer 24 691 nr. 118.

#### *Ontvangsten IJsland*

Dit betreft de vierde boedeluitkering uit de failliete IJslandse bank Landsbanki.

#### *Opbrengst verkoop vermogenstitels*

Begin 2013 is het laatste pakket aandelen van Connexxion verkocht voor 132 mln. De verkoop is niet relevant voor het uitgavenkader en niet relevant voor het EMU-saldo, maar draagt wel bij aan de reductie van de EMU-schuld. Zie voor meer informatie Tweede Kamer 28 165 nr. 144.



## Defensie

### X DEFENSIE: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	7.566,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijstelling voorlopige rekening	32,7
Doorwerking ontvangsten voorlopige rekening	- 16,5
Diversen	- 1,3
	14,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Afroming iverent	35,0
Allocatie energie, bewaking & beveiliging	24,1
Allocatie ereschuld	36,0
Bijdrage buza bescherming ambassades door bsb	15,3
Doorwerking eindejaarsmarge def	121,3
Doorwerking verkoopopbrengsten	- 90,6
Kasschuif 2013 naar 2015 t/m 2017	- 95,0
Kasschuif sbk	- 40,0
Uitdelen allocatie gelden	- 60,1
Diversen	6,5
	- 47,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	1,2
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	- 23,2
	- 22,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 54,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	7.511,8
Totaal Internationale samenwerking	190,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	7.702,1

### X DEFENSIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	372,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Doorwerking ontvangsten voorlopige rekening	- 16,5
Diversen	0,2
	- 16,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Afroming iverent	35,0
Bijstelling verkoopopbrengsten	- 73,6
Bijstelling verkoopopbrengsten	- 17,0
Diversen	6,4
	- 49,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 65,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	306,9
Totaal Internationale samenwerking	1,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	308,5

#### *Bijstelling voorlopige rekening*

De investeringen (15 mln.) zijn boven budget gerealiseerd. Dit komt aan de ene kant doordat meer facturen (van reeds aangegane verplichtingen) dan verwacht ter betaling werden aangeboden, en aan de andere kant door overprogrammering (spanning). Ook zijn de SBK regelingen (14 mln.) hoger uitgevallen. Doordat de reorganisatie die per 1 november is ingegaan is toen gebleken dat de uitgaven hoger waren dan geraamd. De exploitatiekosten van de defensieonderdelen realiseren daarentegen 13 mln. lager, hiermee kon de tegenvaller bij de SBK regelingen worden gedekt.

#### *Doorwerking ontvangsten voorlopige rekening (uitgaven en niet-belastingontvangsten)*

De lagere ontvangsten worden veroorzaakt door het verschuiven van de verkoopontvangsten van roerende en onroerende goederen naar latere jaren als gevolg van afnemende mogelijkheden op de markt.

#### *Afroming winst IVENT (uitgaven en niet-belastingontvangsten)*

Dit betreft de afdracht van de winst in 2012 van de baten-lastendienst IVENT aan het moederdepartement.

#### *Allocatie energie, bewaking & beveiliging*

Voor 2013 zijn extra middelen beschikbaar gemaakt om het exploitatie-budgettekort voor energie en water te dekken (21,6 mln.). Ook is aan de personeelsexploitatie van de Defensie Bewakings- en Beveiligingsorganisatie extra budget toegekend (2,5 mln.).

#### *Allocatie ereschuld*

Dit betreft de uitvoering van de regeling ereschuld veteranen waarbij zich hoger dan geplande uitgaven voordoen van 36 mln.

#### *Bijdrage buza bescherming ambassades door BSB*

Van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (buza) is 15,3 mln. ontvangen voor de uitvoering van de bescherming van ambassadepersoneel door de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB) van de Koninklijke Marechaussee.

#### *Doorwerking eindejaarsmarge def*

Het defensiebudget wordt opgehoogd met een bedrag van 121,3 mln. Dit betreft de definitieve eindejaarsmarge als gevolg van de gerealiseerde bedragen in 2012.

#### *Doorwerking verkoopopbrengsten(uitgaven en niet-belastingontvangsten)*

De lagere ontvangsten worden vooral veroorzaakt door het verschuiven van de verkoopontvangsten van roerende en onroerende goederen naar latere jaren als gevolg van afnemende mogelijkheden op de markt.

#### *Kasschuif 2013 naar 2015 t/m 2017*

De gereedstelling en materiële exploitatie DMO is in 2013 neerwaarts bijgesteld. De middelen zijn doorgeschoven naar latere jaren. Hiermee worden de budgetten voor investeringen grootmaterieel verhoogd met 30 mln. in 2015, met 21 mln. in 2016 en met 44 mln. in 2017.

*Kasschuif SBK*

Door vertraging in het personele reorganisatietraject wordt een deel van de budgetten (40 mln.) voor de Sociaal Beleidskader (SBK) regelingen doorgeschoven naar 2014, omdat dan een hogere instroom is te verwachten in de desbetreffende regelingen.

*Uitdelen allocatie gelden*

Vanuit het artikel nominaal is het exploitatiebudgettekort voor energie en water (– 21,6 mln.) en ereschuld (– 36 mln.) gedekt.

*Diversen(uitgaven en niet-belastingontvangsten)*

Dit betreft onder andere de uitkering van de component sociale lasten ontwikkeling van de loonbijstelling voor 2013 en diverse budgetoverhevelingen met andere departementen.

## Infrastructuur en Milieu

### XII INFRASTRUCTUUR EN MILIEU: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	9.858,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 10,5
	- 10,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Aanvullende post ov en spoor	25,0
Diverse lagere uitgaven	- 18,2
Eindejaarsmarge	24,5
Nota van wijziging	75,0
Diversen	- 14,8
	91,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Dbfm-contract	- 72,9
Diversen	- 58,9
	- 131,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 50,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	9.808,0
Totaal Internationale samenwerking	49,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	9.857,3

### XII INFRASTRUCTUUR EN MILIEU: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	176,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,9
	0,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 3,7
	- 3,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	39,9
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	7,4
	47,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	44,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	220,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	220,6

#### *Diversen – mee- en tegenvallers*

Dit betreft het saldo van mee- en tegenvallers in diverse projecten. Het gaat hierbij om onder andere de volgende projecten: Actieplan groei op het spoor, sneltram Maastricht-Lanaken en compensatie geluidssaneringsprogramma.

#### *Aanvullende post en ov en spoor & nota van wijziging*

In het lenteakkoord is een intensivering van 100 mln. afgesproken voor het openbaar vervoer en spoor. In 2013 werd 25 mln. naar het spoor artikel (Infrastructuurfonds) overgeheveld. De overige 75 mln. werd per nota van wijziging toegevoegd voor het openbaar vervoer (Brede doeluitkering).

#### *Diverse lagere uitgaven*

Deze mutatie wordt veroorzaakt door lagere apparaatsuitgaven. De onderuitputting is voor een deel veroorzaakt door een versnelde invulling van de taakstelling en lagere uitgaven voor postactieven. Daarnaast is er sprake van onderuitputting door de efficiencyvoordelen van de samenvoeging van het Ministerie van VROM en het Ministerie van VenW en het achterblijven van uitgaven voor het Nieuwe Werken.

#### *Eindejaarsmarge*

Bij Voorjaarsnota 2013 is de eindejaarsmarge van 2012 toegevoegd aan de begroting van lenM.

#### *Diversen – beleidsmatige mutaties*

De post Diversen is het saldo van verschillende mutaties. Diverse lagere uitgaven zijn veroorzaakt door vertraging in de voortgang van projecten zoals die van de Nota Ruimte en door de wijziging van projectplannen. Ook was er sprake van onderuitputting door minder onderzoeken door het Planbureau voor de Leefomgeving (die in latere jaren alsnog zullen worden uitgevoerd). De lagere uitgaven zijn gedeeltelijk gecompenseerd door een versnelling in te zetten voor de bodemprojecten Kempen (5 mln.) en Amsterdam Diemerzeedijk (10,3 mln.). Daarnaast was er sprake van onderuitputting door het niet betalen in 2013 van een terugvordering door de Europese Commissie op de Interreg-programma's (0,8 mln), en lagere uitvoeringskosten AgentschapNL (1,3 mln). Bij Basisregistraties is er sprake geweest van vertraging in de toekenning van het Samenwerkingsverband van Bronhouders Basisregistratie Grootchalige Topografie. Binnen dit artikelonderdeel was tevens sprake van minder subsidieaanvragen dan verwacht en ondervonden diverse opdrachten kleine vertragingen. Eind 2013 werd minder aan inhuur uitgegeven dan eerder begroot.

#### *DBFM-contract*

Er heeft een omzetting plaatsgevonden naar een DBFM-contract van de reeksen N33 Assen-Zuidbroek. Dit is bij Miljoenennota verwerkt.

#### *Diversen – technische mutaties*

De diversen post bestaat uit het saldo van verschillende mutaties. Het gaat hierbij onder andere om overboekingen naar andere departementen en de decentralisatie van de Nota ruimte en BIRK budgetten. Daarnaast betreft het de integrale ontwikkeling tussen Delft en Schiedam, bijdrage aan beeldmateriaal en het werkprogramma van het Planbureau voor de Leefomgeving. Ook was er sprake van overboekingen naar het Gemeenteen provinciefonds. Bovendien was er sprake van een bijdrage van de diensten aan de beheerkosten SAP, dienstverlening aan programma's, upgrade programmatuur en kosten voor HNW.

#### *Diversen – mee- en tegenvallers (niet-belastingontvangsten)*

De niet-belastingontvangsten bestaan uit lagere EU, ontvangsten Stichting Buisleidingenstraat en een terugontvangst in 2013 voor BIRK budgetten. Daarnaast zijn, name als gevolg van minder vliegbewegingen,

minder ontvangsten voor GIS dan geraamd. Bovendien zijn de ontvangsten bij de Veilingopbrengsten ETS (emissiehandel) hoger dan vooraf werd geraamd.

*Diversen – technische mutaties (niet-belastingontvangsten Rbg-eng)*

De post diversen bestaat uit het saldo van verschillende mutaties. Er is sprake geweest van een bijdrage van de Diensten aan de beheerkosten SAP, dienstverlening aan programma's, upgrade programmatuur en kosten voor HNW. Daarnaast is met de ontvangst van ILT middelen, het uitgavenkader van 2013 voor Veiligheid en Risico's sluitend gemaakt.

## Economische Zaken

### XIII ECONOMISCHE ZAKEN: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	5.049,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Agentschap dlq	15,0
Go	- 15,7
Innovatiefonds overig	- 66,1
Innovatiekredieten	- 25,9
Overig	- 38,2
Diversen	- 54,8
	- 185,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Aw: subsidies overige	- 45,8
C15 cova	18,0
Eindejaarsmarge mep	26,4
Eindejaarsmarge sde	23,9
Intensivering natuur	200,3
Kapitaalverstrekking rom's	17,0
Maatregelen stimuleringspakket	125,0
Mep meevaller	- 53,4
Nvwa	24,2
Ruimtevaart	19,3
Ruimtevaart kasschuif	- 18,8
Sde	17,0
Diversen	21,0
	374,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Garantie ondernemingsfinanciering	- 31,8
Overboeking naar provinciefonds decentralisatieakkoord	- 393,6
Diversen	144,5
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	- 8,1
	- 289,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 100,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	4.949,0
Totaal Internationale samenwerking	65,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	5.014,9

### XIII ECONOMISCHE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	12.806,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Garantstelling borgstellingsfaciliteit	- 22,2
Go	- 16,1
Verkoop natuurgronden	- 18,2
Diversen	- 23,4
	- 79,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Kapitaalverstrekking rom's	17,0
Diversen	15,6
	32,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Garantie ondernemingsfinanciering	- 31,8
Diversen	75,5
Niet tot een ijklijn behorend	
Aardgasbaten	1.342,7
Ontvangsten frequentieverveiling	3.804,1
Diversen	24,8
	5.215,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	5.168,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	17.974,1
Totaal Internationale samenwerking	0,4
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	17.974,6

#### *Agentschap DLG*

De Dienst Landelijk Gebied (DLG) wordt opgesplitst waarbij in 2015 400 fte's naar de provincies zullen overgaan. Om de te verwachten reorganisatiekosten in de komende periode te kunnen financieren, is een reorganisatievoorziening getroffen. Bij de 2e supplettoire begroting 2013 vond een eerste storting in deze reorganisatievoorziening plaats van 15 mln.

#### *Garantie Ondernemingsfinanciering*

De uitgaven voor de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) zijn 15,7 mln. lager dan bij de 2e supplettoire begroting was geraamd. Een aantal verliesdeclaraties waarmee in de raming rekening werd gehouden is uiteindelijk niet in 2013 tot uitbetaling gekomen.

#### *Innovatiefonds (Innovatiefonds overig en Innovatiekredieten)*

Zoals toegelicht bij «Maatregelen stimuleringspakket», komen de middelen voor de vroegfasefinanciering en de informal investors in de komende jaren tot uitbetaling. Daarnaast is het uitgavenbudget 2013 voor Innovatiekredieten niet volledig benut. Genoemde posten maken deel uit van het innovatiefonds. Bij voorjaarsnota 2014 zullen de in 2013 niet bestede middelen toegevoegd worden aan de EZ begroting.

#### *Overig*

De post bestaat uit verschillende mutaties, waaronder het geraamde budget voor het Technologisch Top Instituut (TTI) Water. Dit valt vrij. Daarnaast is vanwege de tragere uitbetalingen op de aangeane verplichtingen TKI-toeslag bij Najaarsnota 2013 17 mln. kas vrijgevallen. Dit budget is in latere jaren nodig voor de reeds aangeane verplichtingen.



#### *Subsidies overig*

De onderuitputting heeft zich met name voorgedaan op de Green Deals (9,3 mln.) en het Rotterdam Opvang en Afvang Demonstratieproject (ROAD) (37,5 mln.). ROAD is vertraagd omdat de finale investeringsbeslissing nog niet genomen is. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat dit project later alsnog wordt gestart.

#### *C15 COVA*

Dit betreft maatregel C15 uit het regeerakkoord.

#### *Eindejaarsmarge MEP en MEP meevaller*

De uitgaven van de inmiddels beëindigde subsidie Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie (MEP) vallen lager uit vanwege een geringere te subsidiëren productie van duurzame energie. Deze lagere productie heeft geen consequenties voor het bereiken van de doelstelling voor duurzame energie in 2020, omdat de MEP-productie vrijwel volledig voor 2020 zal plaatsvinden. Het aflopen van projecten, die aan het einde van hun levensduur zijn gekomen, wordt opgevangen door nieuwe verplichtingen in de SDE+ in de komende jaren, zoals meegenomen in het regeerakkoord. Overeenkomstig de besluitvorming bij Voorjaarsnota 2013 is de meevaller in de kasuitgaven MEP ingezet als dekking voor problematiek bij de NVWA, groen onderwijs en ruimtevaart. Ook naar de huidige inzichten volstaan de resterende middelen voor duurzame energie om via het bestaande en het voorgenomen instrumentarium de doelstelling 2020 te bereiken.

#### *Eindejaarsmarge SDE*

De onderuitputting van de SDE uit 2012 is in 2013 aan de EZ begroting toegevoegd ten behoeve van uitgaven voor duurzame energie.

#### *Intensivering natuur*

Vanuit de aanvullende post zijn middelen voor het jaar 2013 overgeheveld naar de begroting van EZ ten behoeve van intensivering van Natuur. Over de besteding hiervan is de Kamer geïnformeerd (TK, 2012–2013, [30 825, nr. 189](#)).

#### *Kapitaalverstrekking ROM's*

Ten behoeve van de herverdeling van het kapitaal van de Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) is 17 mln. kapitaal gestort in de ROM Zuidvleugel, de ROM OOST en de ROM voorinvesteringen in jonge innovatieve ondernemingen.

#### *Maatregelen stimuleringspakket*

Het kabinet heeft in 2013 een eenmalig stimuleringspakket van 125 mln. ingezet om de toegang tot financiering voor bedrijven te vergroten, zodat ondernemers kunnen blijven investeren in nieuwe activiteiten. Budgettair is in dit pakket ingezet op de volgende onderwerpen:

- Impuls voor vroegefasefinanciering en informal investors (samen 75 mln.). De uitfinanciering vindt de komende jaren plaats via het Innovatiefonds;
- Samen met marktpartijen is een Nederlandse Investeringsinstelling (NII) opgericht (10 mln.);
- Aanvullende kapitaalverstrekking aan stichting Qredits (30 mln.);
- Verruiming van de voorwaarden in de Borgstellingsregeling voor het MKB (5 mln.);
- Flankerend beleid en ondersteuning van alternatieve financieringsvormen, zoals bijvoorbeeld crowdfunding (5 mln.).

#### *NVWA*

Er zijn middelen toegevoegd aan het budget van de NVWA om de kwaliteit van uitvoering, handhaving en toezicht te waarborgen.

#### *Ruimtevaart en Ruimtevaart kasschuif*

Tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen 2012 is toegezegd dat de inzet voor de Ministersconferentie van het ESA incidenteel wordt verdubbeld. Met deze reeks is de beschikbare dekking in lijn gebracht met het verwachte ritme van de uitfinanciering.

#### *SDE*

De kasraming van de incidentele subsidie voor het windmolenpark in de Noordoostpolder is bijgesteld als gevolg van de definitieve goedkeuring door de Europese Commissie eind 2012.

#### *Garantie ondernemingsfinanciering (uitgaven)*

In het regeerakkoord Rutte II is afgesproken dat de garantieregeling Garantie Ondernemingsfinanciering structureel wordt met een jaarlijks plafond van 400 mln. In dit kader moeten ook de ontvangsten en uitgaven structureel worden geraamd. Een raming van ontvangsten en uitgaven van 13 mln. lijkt hierbij reëel. De eerste jaren zijn hierbij naar beneden bijgesteld zodat met ingang van 2013 de ontvangsten structureel op 13 mln. gehandhaafd kunnen worden.

#### *Overboeking naar provinciefonds decentralisatieakkoord*

De overboeking in 2013 betreft 216 mln. voor de afronding van de huidige ILG-periode en 177,5 mln. voor intensivering van Natuur. In totaal was bijna 200 mln. in 2013 beschikbaar voor intensivering van Natuur. De resterende middelen van 22,5 mln. zijn besteed aan het project Marker Wadden (15 mln.) en natuurprojecten in Caribisch Nederland (7,5 mln.).

#### *Garantiestelling borgstellingsfaciliteit*

Dit betreft lagere ontvangsten uit de interne begrotingsreserve Borgstellingfaciliteit ten behoeve van de financiering van verliesdeclaraties van banken ingediend op basis van de garantieregeling Landbouw. Om de interne begrotingsreserve op peil te houden voor de toekomstige verliesdeclaraties en als garanti kapitaal voor de af te geven garantieverplichtingen in 2014 zijn de verliesdeclaraties 2013 niet uit de interne begrotingsreserve gefinancierd.

#### *Verkoop natuurgronden*

Van de geraamde verkoopopbrengsten van natuurgronden is 18 mln. niet in 2013 gerealiseerd. Dit bedrag zal in latere jaren worden ontvangen.

#### *Garantie ondernemingsfinanciering (niet-belastingontvangsten)*

Een aantal verliesdeclaraties waarmee rekening werd gehouden zijn uiteindelijk niet in 2013 tot uitbetaling gekomen. Hierdoor is er geen ontvangst geweest vanuit de begrotingsreserve. Daarnaast is er minder gebruik gemaakt van de GO dan verwacht, waardoor er minder premies zijn ontvangen.

#### *Aardgasbaten*

De raming van de aardgasbaten voor 2013 is verhoogd doordat er een hogere productie en olieprijs wordt verwacht.

#### *Ontvangsten frequentieveiling*

De frequentieveiling is in 2012 begonnen en in 2013 afgerond. Tele2 heeft zich als nieuwkomer geschaard naast de bestaande partijen KPN, Vodafone en T-Mobile om de vierde aanbieder van mobiele communicatie in Nederland te worden. Met de veiling is het aantal beschikbare frequenties voor mobiele communicatie met 40% toegenomen. Met de nieuwe frequenties kunnen 4G netwerken worden aangelegd waarmee snelheden tot boven de 100 megabit per seconde (Mbps) kunnen worden geleverd.

#### *Diversen – niet tot de ijklijn behorend*

Er is minder gebruik gemaakt van Luchtvaartkredietfaciliteit dan geraamd, waardoor de kasuitgaven lager uitvallen dan geraamd.

## Sociale Zaken en Werkgelegenheid

### XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	30.224,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 37,8
Sociale zekerheid	
Bijstand	92,7
Export mkob	232,9
Inburgering	18,4
loaw	39,7
Kinderopvangtoeslag	- 411,5
Nadere afrekening 2012	27,1
Nominale ontwikkeling	335,3
Re-integratie ao	- 31,2
Reservering kindregelingen	- 150,0
Toeslagenwet	124,9
Wajong	46,8
Diversen	- 1,4
	285,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 8,8
Sociale zekerheid	
Aanpak jeugdwerkloosheid	35,0
Arbeidsparticipatie ouderen	16,8
Dekking beeld sza	- 88,9
Eindejaarsmarge sza	39,0
Intensivering armoedebeleid	20,0
J95 terugdraaien reiskostenaftrek	26,0
Kasschuiven	18,7
Kot 2 mnd regel	30,0
Reservering kindregelingen	150,0
Diversen	- 5,8
	232,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Dubbeling participatiebudget	- 73,7
Inburgering	- 45,5
Van bzk herverkaveling	160,7
Diversen	14,0
Sociale zekerheid	
Inburgering	50,0
Diversen	- 44,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Rijksbijdrage ouderdomsfonds	- 1.559,4
Rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten	45,6
Diversen	- 0,9
	- 1.453,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 935,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	29.289,4
Totaal Internationale samenwerking	0,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	29.289,9

## XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	1.758,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,8
Sociale zekerheid	
Afrekening gemeenten	92,0
Inburgering	17,4
Kinderopvangtoeslag	71,9
Kindgebonden budget	29,4
Ontvangsten bvdu 2012	23,1
Diversen	58,0
	295,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Afsluiten rbb's oud esf	24,9
Sociale zekerheid	
Diversen	0,1
	25,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
Sociale zekerheid	
Dubbeling inburgering	– 73,7
Diversen	61,6
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	– 16,1
	– 28,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	292,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	2.050,9
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	2.050,9

### *Diversen – mee- en tegenvallers – rijksbegroting in enge zin*

Deze post bevat onderuitputting op diverse onderdelen van de begroting van SZW. De grootste betreft onderuitputting op het budget van de sectorplannen voor 2013 (12 mln.).

### *Bijstand*

De uitgaven aan de bijstand zijn opwaarts bijgesteld met name als gevolg van hogere werkloosheidscijfers dan waar mee gerekend werd ten tijde van de begroting 2013.

### *Export MKOB (en Export AO-tegemoetkoming)*

Er is een incidenteel besparingsverlies op de MKOB en de AO-tegemoetkoming omdat deze met terugwerkende kracht geëxporteerd worden. Om toekomstige besparingsverliezen te dekken (10 mln. AO-tegemoetkoming en 90 mln. MKOB per jaar) worden binnen de respectievelijke regelingen alternatieve maatregelen ingevoerd (verlagen AO-tegemoetkoming en verlagen MKOB).

### *Inburgering*

In het regeerakkoord is afgesproken mensen met een asielstatus een (financieel) aanbod te doen voor hun inburgering. De verkregen lening uit het sociaal leenstelsel wordt omgezet in een gift bij succesvol afronden van het inburgeringsexamen. Aangezien deze maatregel op een groot deel van de groep betrekking heeft en dit uiteindelijk leidt tot uitgaven, is

besloten deze niet-relevante uitgaven over te hevelen naar relevante uitgaven onder het kader SZA.

#### *IOAW*

De uitgaven aan de IOAW zijn opwaarts bijgesteld met name als gevolg van hogere werkloosheidscijfers dan waar mee gerekend werd ten tijde van de begroting 2013.

#### *Kinderopvangtoeslag (uitgaven en ontvangsten)*

De uitgaven aan de kinderopvangtoeslag zijn fors naar beneden bijgesteld. Als gevolg van maatregelen, die beogen de uitgaven aan kinderopvang te verlagen, passen ouders het gebruik van kinderopvang eerder en sterker aan dan aanvankelijk verondersteld werd. Daarnaast draagt ook de economische situatie in 2013 met een oplopende werkloosheid bij aan een dalend gebruik van kinderopvang. Zie voor verdere toelichting ook Kamerstuknummer [31 322, nr. 214](#) en Tweede Kamer, [33 805 XV, nr. 2](#)

#### *Nadere afrekening 2012*

Dit betreft de nadere afrekening 2012 van verschillende regelingen van SZW. Begrotingsgefinancierde regelingen zijn gedurende het jaar aan instellingen als UWV en SVB bevoorschot en achteraf exact afgerekend.

#### *Nominale ontwikkeling*

Dit betreft een overboeking van het begrotingshoofdstuk «koppeling uitkeringen» naar de begroting van SZW. Hiermee werden de begrotingsgefinancierde uitkeringen op prijspeil 2013 gebracht.

#### *Re-integratie Arbeidsongeschiktheid*

De meevaller op de re-integratiemiddelen is veroorzaakt doordat er zowel bij de trajecten als voorzieningen sprake was van dalende aantallen en prijzen. Bovendien hield het UWV met de inzet van trajecten en voorzieningen rekening met de te realiseren taakstelling in 2014/2015. Trajecten en voorzieningen lopen meerjarig door, waardoor in 2013 reeds rekening gehouden werd met het lagere budget in 2014.

#### *Reservering kindregelingen (zowel bij mee- en tegenvallers als bij beleidsmatige mutaties)*

Deze twee boekingen betreffen zowel de reservering als de vrijval van de reservering kindregelingen. Voor 2014 en verder zijn deze middelen ingezet voor een intensivering in de kinderopvangtoeslag, zoals afgesproken bij de Begrotingsafspraken 2014.

#### *Toeslagenwet*

De uitgaven aan de Toeslagenwet zijn hoger uitgekomen dan begroot. Deze afwijking is onder meer toe te schrijven aan het fors oplopende aantal werkloosheidsuitkeringen in 2013 en de doorwerking daarvan op de toeslagenwet. Daarnaast is in de SZW-begroting 2013 abusievelijk geen rekening gehouden met het stijgend aantal WIA-uitkeringen en de doorwerking hiervan op de Toeslagenwet, gegeven dat WIA-gerechtigden vaker aanspraak hebben op een aanvulling vanuit de toeslagenwet dan WAO-gerechtigden.

#### *Wajong*

De uitgaven aan de Wajong zijn hoger uitgekomen dan begroot. Dit werd met name veroorzaakt door een hoger aantal mensen dat instroomde in de Wajong dan eerder verwacht. Dit zorgde voor een hoger aantal uitkeringen in 2013.

#### *Aanpak jeugdwerkloosheid*

De aanpak jeugdwerkloosheid bestaat voor 25 mln. uit regionale aanpak en voor 10 mln. uit de SZW-bijdrage aan School Ex, een programma waarbij examenkandidaten in het MBO worden gestimuleerd na het behalen van hun diploma om langer door te leren om zo jeugdwerkloosheid te voorkomen en hun kans op de arbeidsmarkt te vergroten. Deze 10 mln. is overgeboekt naar OCW.

#### *Arbeidsparticipatie ouderen*

De middelen voor arbeidsparticipatie ouderen betreffen budget voor re-integratiemiddelen 55+, netwerkgroepen en inspiratiedagen.

#### *Dekking beeld SZA*

Ter dekking van de problematiek heeft SZW een deel van de reservering voor onvoorziene uitgaven ingezet. Daarnaast is ook het restant van de eindejaarsmarge ingezet.

#### *Eindejaarsmarge SZA (en Ramingstechnische veronderstelling in=uit)*

Dit betreft de overheveling van eindejaarsmarge naar de begroting van SZW. Gelijktijdig is de ramingstechnische veronderstelling in=uit geboekt op de aanvullende post. De combinatie van beide bewerkstelligt dat het totale uitgavenbeeld niet wijzigt.

#### *Intensivering armoedebeleid*

In 2013 is 20 mln. extra uitgegeven aan armoedebeleid. Hiermee is gedeeltelijk tegemoet gekomen aan een aangehouden amendement bij de begrotingsbehandeling.

#### *J95 Terugdraaien reiskostenaftrek*

Dit betreft het uitgavendeel van SZW voor maatregel J95 uit het regeerakkoord.

#### *Kasschuiven*

Om het kasritme van de uitgaven te ondersteunen zijn diverse kasschuiven gedaan.

#### *Kinderopvangtoeslag 2 maanden regel*

Het kabinet heeft besloten dat de beperkte mogelijkheid om met terugwerkende kracht kinderopvangtoeslag aan te vragen over de berekeningsjaren 2012 en 2013 wordt verruimd. Deze maatregel was ingevoerd om fraude en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag tegen te gaan. Het kabinet heeft geconstateerd dat door deze beperking in 2012 en begin 2013 een te grote groep mensen de toegang tot de kinderopvangtoeslag ontnomen is. Het kabinet heeft aangekondigd om de maatregel met ingang van het berekeningsjaar 2014, zij het in aangepaste vorm, in werking te laten treden. De kosten van de verruiming zijn neergeslagen in 2013 en zijn begroot op 30 mln.

#### *Dubbeling participatiebudget en dubbeling inburgering (uitgaven en ontvangsten)*

Met de overkomst van inburgering naar SZW staan nu de bijdrage van BZK aan SZW ten behoeve van het participatiebudget aan inburgering en de ontvangst hiervan beide op de SZW-begroting. Met een saldering van deze ontvangsten en uitgaven is de dubbeling opgelost. Per saldo is de exercitie budgettair neutraal.

#### *Van BZK herverkaveling*

Dit betreft de herverkaveling van de middelen ten behoeve van integratie en maatschappelijke samenhang zoals in het regeerakkoord afgesproken.

#### *Rijksbijdrage ouderdomsfonds*

De rijksbijdrage aan het ouderdomsfonds voor 2013 is op basis van CEP 2013 vastgesteld. Met deze mutatie wordt het vermogensoverschot (2012) van het ouderdomsfonds verrekend in de rijksbijdrage voor 2013. Het vermogensoverschot 2012 wordt veroorzaakt doordat de premie-inkomsten van het ouderdomsfonds hoger zijn dan verwacht.

#### *Rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten*

De tegemoetkoming voor arbeidsongeschikten wordt met terugwerkende kracht geëxporteerd waardoor de totale uitgaven in 2013 hoger uitkomen. Deze bijstelling zorgt ervoor dat de rijksbijdrage gelijk is aan de totale verwachte uitgaven aan de tegemoetkoming in 2013.

#### *Afrekening gemeenten*

Dit betreft ontvangsten met betrekking tot de afrekening met gemeenten over voorgaande jaren in het kader van de financiering van inburgeringsvoorzieningen.

#### *Inburgering*

Ten tijde van het opstellen van de begroting is er in de raming van de ontvangsten rekening mee gehouden dat niet alle gemeenten aan hun terugbetalingen zouden voldoen. Uiteindelijk hebben alle gemeenten eind 2013 toch aan hun terugbetalingen voldaan.

#### *Kindgebonden budget*

De ontvangsten voor het kindgebonden budget zijn in 2013 hoger uitgekomen dan verwacht. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat de inkomens in eerdere jaren (2008–2011) hoger waren dan eerder gedacht. Hierdoor hadden mensen recht op minder kindgebonden budget en is er meer teruggevorderd.

#### *Ontvangsten BVDU 2012*

In 2013 zijn middelen van gemeenten terug ontvangen naar aanleiding van het Beeld van de Uitvoering (BVDU) 2012. De kleine bijstandsregelingen worden per gemeente afgerekend. Sommige gemeenten hebben meer uitgegeven dan begroot, andere minder. Om die reden zijn er zowel nabetalingen als restituties.

#### *Afsluiten rekeningen buiten begrotingsverband (RBB's) oud Europees Sociaal Fonds (ESF)*

De ESF-programmaperiodes 1994–1999 en 2000–2006 zijn in 2013 administratief volledig afgerond. De einddeclaraties leverden een voordelig saldo op van in totaal 24,9 mln. Dit viel vrij van de desbetreffende rekeningen buiten begrotingsverband. Met deze vrijval van het saldo op de beide RBB's is voor 14,4 mln. aan ESF gerelateerde kosten betaald, zoals de afwikkeling van de problematiek bij de Stichting Opleidingsfonds Groothandel (SOG).



## Sociale Zekerheid

### SOCIALE ZEKERHEID: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013	74.030,0
Mee- en tegenvallers	
Sociale zekerheid	
Aow	- 193,8
Bijstand	92,7
Export ao-tegemoetkoming	46,3
Export mkob	232,9
loaw	39,7
Iva	- 59,6
Kinderopvangtoeslag	- 411,5
Nadere afrekening 2012	27,1
Nominale ontwikkeling	- 61,6
Re-integratie ao	- 46,8
Reservering kindregelingen	- 150,0
Toeslagenwet	124,9
Uwv uitvoeringskosten	- 31,7
Wajong	46,8
Wazo	- 128,7
Wga	- 47,4
Ww	626,6
Zw	- 26,4
Diversen	50,6
	130,1
Beleidsmatige mutaties	
Sociale zekerheid	
Aanpak jeugdwerkloosheid	35,0
Dekking beeld sza	- 88,9
Eindejaarsmarge sza	39,0
F77 modernisering zw: 1 jaar uitstel werknemersprikkels	38,0
Invulling in=uit-taakstelling	39,0
Kasschuiven	38,7
Kot 2 mnd regel	30,0
Ramingstechnische veronderstelling in=uit	- 39,0
Reservering kindregelingen	150,0
Resterend budget mobiliteitsbonussen	80,0
Uitkering resterend budget mobiliteitsbonussen	- 80,0
Diversen	- 40,3
	201,5
Technische mutaties	
Sociale zekerheid	
Brutering	146,1
Diversen	- 16,2
	129,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	461,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	74.491,7

## SOCIALE ZEKERHEID: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013	961,8
Mee- en tegenvallers	
Sociale zekerheid	
Afrekening gemeenten	92,0
Kinderopvangtoeslag	71,9
Kindgebonden budget	29,4
Ww	36,1
Diversen	105,3
	334,7
Beleidsmatige mutaties	
Sociale zekerheid	
Diversen	0,1
	0,1
Technische mutaties	
Sociale zekerheid	
Dubbeling inburgering	– 73,7
Diversen	61,6
	– 12,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	322,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	1.284,5

### *AOW*

De AOW-uitgaven zijn lager uitgekomen dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door een andere huishoudensamenstelling dan verwacht. Het aantal alleenstaanden en het aantal gehuwden met een partnertoeslag was lager, het aantal gehuwden zonder een partnertoeslag was juist hoger dan verwacht.

### *Bijstand*

De uitgaven aan de bijstand zijn opwaarts bijgesteld met name als gevolg van hogere werkloosheidscijfers dan waar mee gerekend werd ten tijde van de begroting 2013.

### *Export AO-tegemoetkoming en Export MKOB*

Er is een incidenteel besparingsverlies op de MKOB en de AO-tegemoetkoming omdat deze met terugwerkende kracht geëxporteerd worden. Om toekomstige besparingsverliezen te dekken (10 mln. AO-tegemoetkoming en 90 mln. MKOB per jaar) worden binnen de respectievelijke regelingen alternatieve maatregelen ingevoerd (verlagen AO-tegemoetkoming en verlagen MKOB).

### *IOAW*

De uitgaven aan de IOAW zijn opwaarts bijgesteld met name als gevolg van hogere werkloosheidscijfers dan waar mee gerekend werd ten tijde van de begroting 2013.

### *IVA*

De uitgaven aan de IVA zijn lager uitgekomen dan begroot. Dit komt vooral doordat het aantal mensen dat doorstroomde van WGA naar IVA (volledig en duurzaam arbeidsongeschikt) lager was dan verwacht.

### *Kinderopvangtoeslag (uitgaven en ontvangsten)*

De uitgaven aan de kinderopvangtoeslag zijn fors naar beneden bijgesteld. Als gevolg van maatregelen, die beogen de uitgaven aan kinderopvang te verlagen, passen ouders het gebruik van kinderopvang eerder

en sterker aan dan aanvankelijk verondersteld werd. Daarnaast draagt ook de economische situatie in 2013 met een oplopende werkloosheid bij aan een dalend gebruik van kinderopvang. Zie voor verdere toelichting ook Kamerstuknummer [31 322, nr. 214](#) en Tweede Kamer, [33 805 XV, nr. 2](#)

#### *Nadere afrekening 2012*

Dit betreft de nadere afrekening 2012 van verschillende regelingen van SZW. Begrotingsgefinancierde regelingen zijn gedurende het jaar aan instellingen als UWV en SVB bevoorschot en achteraf exact afgerekend.

#### *Nominale ontwikkeling*

Dit betreft een overboeking van het begrotingshoofdstuk «koppeling uitkeringen» naar de begroting van SZW. Hiermee werden de begrotingsgefinancierde uitkeringen op prijspeil 2013 gebracht.

#### *Re-integratie Arbeidsongeschiktheid*

De meevaller op de re-integratiemiddelen is veroorzaakt doordat er zowel bij de trajecten als voorzieningen sprake was van dalende aantallen en prijzen. Bovendien hield het UWV met de inzet van trajecten en voorzieningen rekening met de te realiseren taakstelling in 2014/2015. Trajecten en voorzieningen lopen meerjarig door, waardoor in 2013 reeds rekening gehouden werd met het lagere budget in 2014.

#### *Reservering kindregelingen (zowel bij mee- en tegenvallers als bij beleidsmatige mutaties)*

Deze twee boekingen betreffen zowel de reservering als de vrijval van de reservering kindregelingen. Voor 2014 en verder zijn deze middelen ingezet voor een intensivering in de kinderopvangtoeslag, zoals afgesproken bij de Begrotingsafspraken 2014.

#### *Toeslagenwet*

De uitgaven aan de Toeslagenwet zijn hoger uitgekomen dan begroot. Deze afwijking is onder meer toe te schrijven aan het fors oplopende aantal werkloosheidsuitkeringen in 2013 en de doorwerking daarvan op de toeslagenwet. Daarnaast is in de SZW-begroting 2013 abusievelijk geen rekening gehouden met het stijgend aantal WIA-uitkeringen en de doorwerking hiervan op de Toeslagenwet, gegeven dat WIA-gerechtigden vaker aanspraak hebben op een aanvulling vanuit de toeslagenwet dan WAO-gerechtigden.

#### *UWV uitvoeringskosten*

De uitvoeringskosten van het UWV zijn over 2013 lager uitgekomen dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat extra middelen die gereserveerd waren voor de uitvoeringskosten van de WW niet nodig bleken te zijn.

#### *Wajong*

De uitgaven aan de Wajong zijn hoger uitgekomen dan begroot. Dit werd met name veroorzaakt door een groter aantal mensen dat instroomde in de Wajong dan eerder verwacht. Dit zorgde voor een groter totaal aantal uitkeringen in 2013.

#### *WAZO*

De WAZO-uitgaven kwamen in 2013 lager uit dan verwacht. Het totaal aantal geboorten lag lager, daarmee was het aantal uitkeringen voor zwangerschaps- en bevallingsverlof ook lager.

#### *WGA*

De uitgaven aan de WGA zijn lager uitgekomen dan begroot. Dit werd met name veroorzaakt doordat er minder mensen instroomden in de regeling dan verwacht.

#### *WW (uitgaven en ontvangsten)*

De WW-uitgaven kwamen in 2013 fors hoger uit. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere werkloosheid dan waar bij de begroting vanuit werd gegaan.

#### *ZW*

De uitgaven aan de ZW zijn lager uitgekomen dan begroot. Dit werd met name veroorzaakt door een lager aantal uitkeringen.

#### *Aanpak jeugdwerkloosheid*

De aanpak jeugdwerkloosheid bestaat voor 25 mln. uit regionale aanpak en voor 10 mln. uit de SZW-bijdrage aan School Ex, een programma waarbij examenkandidaten in het MBO worden gestimuleerd na het behalen van hun diploma om langer door te leren om zo jeugdwerkloosheid te voorkomen en hun kans op de arbeidsmarkt te vergroten. Deze 10 mln. is overgeboekt naar OCW.

#### *Dekking beeld SZA*

Ter dekking van de problematiek heeft SZW een deel van de reservering voor onvoorziene uitgaven ingezet. Daarnaast is ook het restant van de eindejaarsmarge ingezet.

#### *Eindejaarsmarge SZA en Ramingstechnische veronderstelling in=uit*

Dit betreft de overheveling van eindejaarsmarge naar de begroting van SZW. Gelijktijdig is de ramingstechnische veronderstelling in=uit geboekt op de aanvullende post. De combinatie van beide bewerkstelligt dat het totale uitgavenbeeld niet wijzigt.

#### *F77 Modernisering ZW: 1 jaar uitstel werknemersprikkel*

Dit betreft maatregel F77 uit het regeerakkoord.

#### *Invulling in=uit-taakstelling*

De ingeboekte in=uit-taakstelling is volledig ingevuld.

#### *Kasschuiven*

Om het kasritme van de uitgaven te ondersteunen zijn diverse kasschuiven gedaan.

#### *Kinderopvangtoeslag 2 maanden regel*

Het kabinet heeft besloten dat de beperkte mogelijkheid om met terugwerkende kracht kinderopvangtoeslag aan te vragen over de berekeningsjaren 2012 en 2013 wordt verruimd. Deze maatregel was ingevoerd om fraude en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag tegen te gaan. Het kabinet constateert dat door deze beperking in 2012 en begin 2013 een te grote groep mensen de toegang tot de kinderopvangtoeslag ontnomen is. Het kabinet heeft aangekondigd om de maatregel met ingang over het berekeningsjaar 2014, zij het in aangepaste vorm, in werking te laten treden. De kosten van de verruiming zijn neergeslagen in 2013 en zijn begroot op 30 mln.

#### *Resterend budget mobiliteitsbonussen*

Dit betreft de enveloppe uit het regeerakkoord met daarin het restant van de middelen die beschikbaar waren voor de intensivering van mobiliteitsbonussen. Hiervoor was per jaar 300 mln. beschikbaar. Structureel is dit bij het regeerakkoord ingezet voor mobiliteitsbonussen. Incidenteel resteerden middelen die in deze enveloppe gevat zijn.

#### *Uitkering resterend budget mobiliteitsbonussen*

Dit betreft het uitkeren van middelen uit het resterend budget mobiliteitsbonussen ten behoeve van aanpak jeugdwerkloosheid en arbeidsparticipatie ouderen.

#### *Brutering*

Diverse uitkeringen zijn netto gekoppeld aan het netto minimumloon, maar kennen een ander bruto-netto traject dan het minimumloon. Wijzigingen in het bruto-netto traject van het minimumloon leiden tot aanpassing van het netto minimumloon. De uitkeringen die netto zijn gekoppeld, worden evenredig aangepast maar door het andere bruto-netto traject kan de bruto uitkering een afwijkende ontwikkeling vertonen dan die van het bruto minimumloon. Het effect hiervan op de uitkeringslasten wordt het bruteringseffect genoemd. Het uitgavenkader SZA is voor dit effect gecorrigeerd.

#### *Afrekening gemeenten*

Dit betreft ontvangsten met betrekking tot de afrekening met gemeenten over voorgaande jaren in het kader van de financiering van inburgeringsvoorzieningen.

#### *Kindgebonden budget*

De ontvangsten voor het kindgebonden budget zijn in 2013 hoger uitgekomen dan verwacht. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat de inkomens in eerdere jaren (2008–2011) hoger waren dan eerder gedacht. Hierdoor hadden mensen recht op minder kindgebonden budget en is er meer teruggevorderd.

#### *Dubbeling inburgering (tegenboeking op RBG-eng)*

Met de overkomst van inburgering naar SZW staan nu de bijdrage van BZK aan SZW ten behoeve van het participatiebudget aan inburgering en de ontvangst hiervan beide op de SZW-begroting. Met een saldering van deze ontvangsten en uitgaven is de dubbeling opgelost. Per saldo is de exercitie budgettair neutraal.

## Volksgezondheid, Welzijn en Sport

### XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	15.705,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Realisatie slotwet	- 71,8
Diversen	- 0,9
Zorg	
Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten	- 76,4
Diversen	- 10,9
	- 160,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Afwikkeling faillissement Zonnehuizen	12,7
Afwikkeling verkoop Antonie van Leeuwenhoek-terrein	50,0
Lagere uitgaven antivirale middelen en HPV-vaccin	- 16,7
Taakstellende onderuitputting	33,5
Mantelzorgcompliment	21,0
Transitie Jeugdzorgplus-instellingen	- 15,0
Uitvoeringskosten pgb	- 15,0
Diversen	38,7
Zorg	
Wijziging systematiek Fonds Ziekenhuisopleidingen naar kalenderjaar	- 20,0
Subsidievaststelling zorgopleidingen	15,0
Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten	27,0
Diversen	3,0
	134,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Naar GF: Uitkering Buurtsportcoaches/ combinatiefunctionarissen	- 55,2
Verdeling budgetstructuur PD ALT	30,6
Diversen	- 37,2
Zorg	
Nabetaling en ontvangsten subsidievaststellingen zorgopleidingen	25,0
Diversen	0,7
Niet tot een ijklijn behorend	
Bijstelling bikk	- 40,2
Bijstelling zorgtoeslag Regeerakkoord	- 51,7
Zorgtoeslag	815,3
Diversen	3,1
	690,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	664,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	16.370,2
Totaal Internationale samenwerking	6,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	16.376,2

## XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	63,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Realisatie slotwet	15,3
Zorg	
Zorgopleidingen	- 25,0
	- 9,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Ontvangsten wanbetalers	58,6
Diversen	3,7
	62,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Verdeling budgetstructuur pd alt	30,6
Diversen	38,5
Zorg	
Nabetaling en ontvangsten subsidievestigingen zorgopleidingen	25,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Zorgtoeslag	607,1
Diversen	- 7,2
	694,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	746,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	810,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	810,2

### *Realisatie slotwet*

Deze post bestaat uit kleinere mee- en tegenvallers op verschillende budgetten. Vooral op het terrein van apparaatsuitgaven is sprake van een aantal tegenvallers, de grootste meevaller treedt op bij het budget voor de TSZ.

### *Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (Wtcg)*

Het betreft een meevaller bij de tegemoetkomingen voor de Wtcg.

### *Diversen – mee- en tegenvallers – Zorg (uitgaven)*

Deze post bestaat uit mee- en tegenvallers binnen het budget voor opleidingen en Caribisch Nederland.

### *Afwikkeling faillissement Zonnehuizen*

Vanwege in het verleden verstrekte garanties op leningen aan zorginstellingen stond VWS garant voor een deel van de schuld van Stichting Zonnehuizen. In 2013 zijn door VWS middelen gereserveerd voor de afwikkeling van de financiële verplichtingen.

### *Afwikkeling verkoop Antonie van Leeuwenhoek-terrein*

Er is een reservering gemaakt voor het VWS-aandeel in het boekwaardeverlies bij de verkoop van het Antonie van Leeuwenhoek-terrein in Bilthoven. De verkoop van dit terrein heeft plaatsgevonden in 2013

### *Lagere uitgaven antivirale middelen en HPV-vaccin*

Het betreft lagere uitgaven doordat de voorraad antivirale middelen langer houdbaar is dan verwacht. De voor de vervanging gereserveerde middelen (15,8 mln.) zijn hierdoor niet tot besteding gekomen. Verder zijn

de begrotingsgefinancierde uitvoeringskosten voor de HPV-vaccinatie lager dan verwacht (0,9 mln.) doordat de inkoop van HPV-vaccin voortaan vanuit de premiemiddelen (RVP) wordt gefinancierd.

#### *Taakstellende onderuitputting*

In de ontwerpbegroting was voor 2013 nog sprake van een oningevulde taakstelling op de begroting van VWS. Deze is ingevuld met de bij de 2e suppletoire begrotingswet gepresenteerde onderuitputting.

#### *Mantelzorgcompliment*

Op basis van ramingen van de SVB zijn extra middelen toegekend aan het mantelzorgcompliment.

#### *Transitie Jeugdzorgplus-instellingen*

Omdat de voorgenomen privatisering van de Jeugdzorgplus-instellingen Almata en De Lindenhorst vertraging heeft opgelopen, zijn de voor de transitie gereserveerde middelen niet besteed in 2013. De privatisering zal in 2014 tot stand komen.

#### *Uitvoeringskosten pgb*

Het betreft het deel van de extra middelen voor de uitvoering van de pgb-maatregelen uit het begrotingsakkoord 2013 dat niet is besteed. De uitvoeringskosten van deze maatregelen zijn binnen de financiële kaders van de begroting en het BKZ gefinancierd. De uitvoeringskosten zijn deels aangewend voor het programma «In voor Zorg», ter ondersteuning van het programma voor de hervorming van de langdurige zorg.

#### *Diversen – Beleidsmatige mutaties – Rijksbegroting in enge zin (uitgaven)*

Deze post bestaat uit diverse mee- en tegenvallers en desalderingen. Er was onder andere sprake van een bijdrage van VWS aan EZ in de kosten voor afstoot en leegstand van huisvesting van de NVWA (10,0 mln.) en een knelpunt bij de uitvoeringskosten wanbetalers en onverzekerden (16,9 mln.). Hier stonden meevallers bij het budget voor kwaliteit (13,1 mln.) en bovenregionaal vervoer (5,0 mln.) tegenover.

#### *Wijziging systematiek Fonds Ziekenhuisopleidingen naar kalenderjaar*

Het betreft een kasschuif die nodig is om de verandering van financiering van opleidingen binnen het Fonds Ziekenhuisopleiding van financiering per studiejaar naar financiering per kalenderjaar te faciliteren. Met de kasschuif wordt 20 mln. die in 2013 overblijft doorgeschoven naar 2014.

#### *Subsidievaststelling zorgopleidingen*

Bij het definitief vaststellen van de subsidies voor zorgopleidingen over het subsidiejaar 2012 is een aantal subsidies lager vastgesteld dan het bedrag dat in 2012 is bevoorschot. Aan de betreffende instellingen zijn vorderingen opgelegd die tot ontvangsten leiden. Verder leidt de afrekening van de subsidieronde 2012 in 2013 tot nabetalings bij de zorgopleidingen 1e en 2e tranche. Hierdoor ontstaat in 2013 een eenmalig knelpunt aangezien het budget voor deze opleidingen is overgeheveld naar de beschikbaarheidsbijdrage binnen het Budgettair Kader Zorg (BKZ). Per saldo is sprake van een knelpunt van 15,0 mln. bij de subsidies voor zorgopleidingen.

#### *Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (Wtcg)*

Het gaat om een bijstelling van de raming voor de tegemoetkomingen Wtcg.



*Diversen – Beleidsmatige mutaties – Zorg (uitgaven)*

Het gaat om een bijstelling van de raming voor zorgkosten op Caribisch Nederland.

*Naar GF: Uitkering Buurtsportcoaches/combinatiefunctionarissen*

Het betreft de bijdrage van VWS aan het programma voor buurtsportcoaches/combinatiefunctionarissen. De middelen zijn via een overboeking aan het Gemeentefonds beschikbaar gesteld aan gemeenten.

*Verdeling budgetstructuur PD ALT (uitgaven & niet-belastingontvangsten)*

Deze post betreft een desaldering van middelen van de projectiedirectie ALT waar de resterende taken van het NVI zijn en enkele taken van het RIVM zijn ondergebracht.

*Diversen – Technische mutaties – Rijksbegroting in enge zin (uitgaven)*

Deze post bestaat uit een aantal desalderingen en verschillende overboekingen naar andere begrotingshoofdstukken, waaronder de doeluitkering invoeringsmiddelen jeugd (Gemeentefonds), middelen ter verbetering van de financiële positie van pleegouders (SZW) en een bijdrage OVA in verband met academische ziekenhuizen (OCW).

*Nabetaling en ontvangsten subsidievaststellingen zorgopleidingen – Technische mutaties – Zorg (uitgaven)*

Het betreft nabetalen van de subsidievaststelling voor opleidingen. Aangezien het budget is overgeheveld naar het premiegefinancierde BKZ leidt dit tot een knelpunt op H16.

*Bijstelling BIKK*

Dit is de bijstelling Bijdrage in Kosten van Kortingen (BIKK) naar aanleiding van de actuele ramingen van het Centraal Planbureau.

*Bijstelling Zorgtoeslag Regeerakkoord*

Dit is de bijstelling van de uitgavenraming zorgtoeslag naar aanleiding van actuele ramingen van het Centraal Planbureau.

*Zorgtoeslag (uitgaven & niet-belastingsontvangsten)*

Dit betreft met name de realisatie van de uitgaven en ontvangsten aan de tegemoetkoming in kosten van de nominale zorgpremie in 2012.

*Realisatie slotwet – Mee- en tegenvallers – Rijksbegroting in enge zin (ontvangsten)*

Deze post bestaat uit kleinere mee- en tegenvallers op verschillende budgetten waaronder de nabetaling en ontvangsten subsidievaststellingen zorg.

*Ontvangsten Wanbetalers*

Het betreft het bijstellen van de ontvangsten in het kader van de wanbetalersregeling. In 2013 is sprake van aanvullende opbrengsten bij deze regeling.

## Budgettair Kader Zorg

### ZORG: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013	70.471,9
Mee- en tegenvallers	
Zorg	
Huisartsenzorg	- 40,0
Fysiotherapie	- 38,9
Tandheelkundige zorg	- 38,1
Ziekenvervoer	- 31,9
Geneesmiddelen	- 1.239,1
Hulpmiddelen	- 269,0
Grensoverschrijdende zorg	46,4
Medisch-specialistische zorg	304,0
Zorg in natura	393,4
Persoonsgebonden budgetten	- 53,9
Preventieve zorg	- 34,6
Beheerskosten awbz	- 42,0
Financieringsmutatie awbz	173,4
Tegemoetkoming Wtcg	- 62,7
Diversen	- 57,1
	- 990,1
Beleidsmatige mutaties	
Zorg	
Nominaal beeld	- 100,0
Ramingsbijstelling awbz / zorg in natura	- 60,0
Diversen	- 66,3
	- 226,3
Technische mutaties	
Zorg	
Diversen	- 15,5
	- 15,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 1.231,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	69.240,0

### ZORG: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013	4.671,0
Mee- en tegenvallers	
Zorg	
Eigen bijdrage awbz	80,9
Diversen	- 25,0
	55,9
Beleidsmatige mutaties	
Zorg	
E38 schrappen eigen bijdrage ggz en eigen bijdrage per ligdag ziekenhuizen	- 145,0
	- 145,0
Technische mutaties	
Zorg	
Diversen	25,0
	25,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 64,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	4.606,9

#### *Huisartsenzorg*

Bij de huisartsenzorg is voor het jaar 2013 een onderschrijding van 40 mln. te zien. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat de uitgaven voor consulten in 2013 zijn achtergebleven ten opzichte van de verwachte groei.

#### *Fysiotherapie*

Bij de fysiotherapie is over 2013 een onderschrijding van 39 mln. te zien. Het vermoeden is dat het achterblijvende niveau mede het gevolg is van de doorwerking van de beleidsmaatregelen 2012: het aantal zittingen voor eigen rekening is verhoogd naar 20 en er zijn aandoeningen geschrapt van de chronische lijst.

#### *Tandheelkundige zorg*

Over 2013 is een onderschrijding te zien van 38 mln. De over 2011 verwerkte (structurele) stijging van ruim 40 mln. wordt hiermee vrijwel teniet gedaan.

#### *Ziekenvervoer*

Bij het ziekenvervoer is voor het jaar 2013 een onderschrijding van 32 mln. te zien. Het ziekenvervoer bestaat uit het ambulancevervoer en overig ziekenvervoer.

#### *Geneesmiddelen*

Bij de onderschrijding over 2013 van 1.239 mln. gaat het deels om de structurele doorwerking van de onderschrijding uit het jaarverslag over 2012 (602 mln., die op grond van actuele cijfers van het Zorginstituut Nederland over 2012 nog 92 mln. hoger uitvalt). In 2013 vielen de uitgaven voor geneesmiddelen nog eens 545 mln. lager uit. Deels komt dat doordat de VWS-raming (ook na de bijstelling op grond van het jaarverslag 2012) rekening hield met enige groei en nominale bijstelling ten opzichte van 2012. De uitgaven in 2013 vielen echter lager uit dan in 2012. De vergoedingen voor geneesmiddelen waren lager door een lagere volumegroei in combinatie met een nog verdere daling van de gemiddelde geneesmiddelenprijzen onder druk van patentverlies en het door zorgverzekeraars gevoerde preferentiebeleid. Daarnaast groeide het aantal uitgiftes van geneesmiddelen door apothekers minder dan verwacht.

#### *Hulpmiddelen*

Voor de onderschrijding over 2013 van 269 mln. zijn meerdere verklaringen. De wijziging in de vergoedingssystematiek voor hoorhulpmiddelen heeft geleid tot een piek in het gebruik in het laatste kwartaal van 2012. In 2013 is in het eerste kwartaal een enorme daling zichtbaar, ook in de twee kwartalen daarna waren de uitgaven 25% lager dan in 2012. Verder zijn de gevolgen van de overheveling van bruikleenhulpmiddelen vanuit de AWBZ nog niet volledig zichtbaar in de cijfers over 2013, omdat in het eerste halfjaar ook nog ten laste van de AWBZ kon worden gedeclareerd. Daarnaast zet de daling in het gebruik van verbandmiddelen door. Tenslotte is sprake van een structurele doorwerking van de meevaller uit het jaarverslag over 2012, waarmee bij de opstelling van de begroting 2013 nog geen rekening kon worden gehouden.

#### *Grensoverschrijdende zorg*

Op basis van cijfers van het Zorginstituut Nederland over 2013 blijkt sprake van meeruitgaven ten opzichte van de stand ontwerpbegroting van circa 46 mln. Deze hogere uitgaven betreffen de uitgaven binnen het

macroprestatiebedrag, dat wil zeggen de uitgaven in het buitenland door in Nederland woonachtige Zvw-verzekerden. Om meer inzicht te krijgen in de patiëntenstromen is in 2013 een IBO grensoverschrijdende zorg gestart. Het IBO wordt in 2014 afgerond.

#### *Medisch-specialistische zorg*

Op basis van de beschikbare inzichten over de schadelast en de eerste indicaties voor de transitiebedragen medisch-specialistische zorg is sprake van een overschrijding van het beschikbare kader voor medisch-specialistische zorg in 2012 en 2013. Hoewel de cijfers nog niet definitief zijn en er nog wijzigingen kunnen plaatsvinden die van invloed kunnen zijn op de omvang van de overschrijding is het niet de verwachting dat deze wijzigingen de overschrijding teniet zullen doen. Voornamelijk wordt in het FJR 2013 uitgegaan van een mogelijke incidentele overschrijding in 2012 van 0,6 mld. en in 2013 van 0,3 mld. Deze overschrijding wordt behandeld conform de afspraken die hierover in de hoofdlijnenakkoorden zijn gemaakt.

#### *Zorg in natura*

De sectoren behorende tot de zorg in natura laten in totaal een mutatie zien van circa 393 mln. Het betreft een tegenvaller op de kapitaallasten van 208 mln. en een tegenvaller op de productie van 469 mln. Hiertegenover staat echter een bedrag van – 283 mln. aan groei-ruimte en onverdeelde maatregelen dat is uitgedeeld aan de verschillende sectoren.

#### *Persoonsgebonden budgetten*

De mutatie betreft een incidentele ramingsmeevaller. Door het CVZ is aangegeven dat de uitgaven 2013 nagenoeg overeenkwamen met het vastgestelde subsidieplafond.

#### *Preventieve zorg (Rijksvaccinatieprogramma)*

De onderschrijding in 2013 van 35 mln. wordt veroorzaakt doordat er minder geboortes zijn geweest dan vooraf was geraamd. Verder wordt de onderschrijding verklaard doordat minder HPV en Hepatitis B vaccinaties zijn gegeven dan vooraf geraamd. Naar verwachting zullen deze vaccinaties in 2014 en verder nog wat aantrekken.

#### *Beheerskosten awbz*

De onderschrijding is het gevolg van in het verleden aan deze sector toegevoegde middelen voor de UAZ (Uitvoering AWBZ door Zorgverzekeraars). Als gevolg van het niet doorgaan van de UAZ vallen deze middelen vrij. Vanaf 2014 zijn deze middelen reeds afgeroomd.

#### *Financieringsmutatie awbz*

Er zit tijd tussen de bevoorschotting op basis van productieafspraken tussen zorgaanbieders en zorgkantoren en de verwerking van de zorgproductie in de budgetten van de instellingen door de NZa. Als gevolg daarvan wijkt de financiering binnen een jaargrens af van de daadwerkelijke zorguitgaven (budgetten) in dat jaar. Zo ontstaan er financieringsachterstanden of -voorsprongen. In 2013 is er dus 173 mln. meer gefinancierd dan geproduceerd. Financieringsmutaties hebben wel invloed op de hoogte van de zorguitgaven in enig jaar, maar over een langere periode bezien heffen financieringsvoorsprongen en -achterstanden elkaar op.

#### *Tegemoetkomingen Wtcg*

Van het CAK zijn gegevens ontvangen met betrekking tot in 2013 toegekende tegemoetkomingen. Een deel van de toegekende tegemoetkomingen over 2012 kon, voornamelijk doordat het controleren van gegevens (zoals de huishoudsamenstelling) een langere doorlooptijd had dan verwacht, niet meer in 2013 tot betaling komen. Als gevolg daarvan is sprake van een onderschrijding van 63 mln.

#### *Diversen – mee- en tegenvallers (uitgaven)*

Deze post is het saldo van verschillende mutaties en omvat onder meer meevallers bij overige eerstelijnssectoren en een tegenvaller bij de multidisciplinaire zorg.

#### *Nominaal beeld*

Dit betreft een meevaller in het nominaal beeld van de AWBZ. De beschikbare middelen ter compensatie van de loon- en prijsontwikkeling blijken in werkelijkheid groter dan aan de benodigde middelen is geraamd.

#### *Ramingsbijstelling AWBZ / zorg in natura*

Dit betreft een ramingsbijstelling op nominaal en onverdeeld AWBZ.

#### *Diversen – beleidsmatige mutaties (uitgaven)*

Deze post is het saldo van verschillende mutaties. Hieronder zijn verder opgenomen diverse gereserveerde posten op nominaal en onverdeeld die thans vrijvallen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de reserveringen die niet naar andere sectoren zijn uitgedeeld.

#### *Eigen bijdrage AWBZ*

De eigen bijdragen komen hoger uit dan geraamd. De stijging kan hoofdzakelijk worden verklaard door een stijging van de eigen bijdrage bij zorg zonder verblijf en een hogere opbrengst door de vermogensinkomensbijstelling.

#### *E38 Schrappen eigen bijdrage GGZ en eigen bijdrage per ligdag in ziekenhuizen*

Dit betreft maatregel E38 uit het regeerakkoord. Als gevolg daarvan is de eigen bijdrage in de tweedelijns ggz per 2013 geheel komen te vervallen. Dit leidt in totaal tot een neerwaartse bijstelling van de ontvangsten met 145 mln.

## Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking

### XVII BUITENLANDSE HANDEL & ONTWIKKELINGSSAMENWERKING: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	3.017,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	3.017,6

### XVII BUITENLANDSE HANDEL & ONTWIKKELINGSSAMENWERKING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Herverkaveling	33,2
	33,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	33,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	33,2
Totaal Internationale samenwerking	47,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	80,5

De begroting voor Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking bestaat uit HGIS uitgaven, HGIS ontvangsten en niet-HGIS ontvangsten. De HGIS uitgaven en ontvangsten worden elders toegelicht. De niet-HGIS ontvangsten worden hieronder toegelicht.

#### *Herverkaveling*

Dit betreft een technische mutatie in het kader van de herverkaveling tussen de begroting van Buitenlandse Zaken en de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

## Wonen & Rijksdienst

### XVIII WONEN & RIJKSDIENST: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Huurtoeslag 2013	29,1
Diversen	6,5
	35,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Huurtoeslag (dekking, problematiek 2012, raming 2014)	21,3
Revolverend fonds ego	50,0
Startersregeling	30,0
Vertraging revolverend fonds ego (energiebesparingsfonds)	- 50,0
Diversen	- 9,2
	42,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Herverkaveling	3.085,9
Huurtoeslag 2012	- 30,0
Diversen	12,6
	3.068,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	3.146,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	3.146,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	3.146,2

### XVIII WONEN & RIJKSDIENST: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Huurtoeslag 2013	- 67,8
Onroerende zaken rvob	- 27,4
Diversen	18,8
	- 76,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Huurtoeslag problematiek	- 106,2
	- 106,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Herverkaveling	754,3
Diversen	8,6
	762,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	580,4
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	580,4
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	580,4

#### *Huurtoeslag 2013 (uitgaven en niet-belastingontvangsten)*

Bij de huurtoeslag doen zich zowel aan uitgaven- als aan ontvangstenkant tegenvallers voor in 2013. De uitgaventegenvaller is het gevolg van hoger dan voorziene voorschotten en de ontvangstentegenvaller van vertragingen in de uitvoering bij de belastingdienst.

*Huurtoeslag (dekking, problematiek 2012 en raming 2014; uitgaven en niet-belastingontvangsten)*

De huurtoeslagtegenvaller is het gevolg van een grotere doorwerking van de impact van de economische crisis dan was geraamd (hogere nieuwe instroom met lagere inkomens dan verwacht).

*Revolverend fonds EGO & Vertraging revolverend fonds EGO (energiebesparingsfonds)*

Conform de afspraken in het Woonakkoord (Kamerstuk II, [32 847 XVIII, nr. 42](#)) komt er een revolverend Nationaal Energiebesparingsfonds van in totaal 150 mln., waarvan 50 mln. in 2013 en 100 mln. in 2014. Dit fonds is onderdeel van een breder pakket aan maatregelen dat dient ter ondersteuning van investeringen in de woningmarkt en de bouw. Het is gericht op verhuurders en particuliere woningbezitters. De start van het revolverende Nationaal Energiebespaarfonds is vertraagd. De betaling van de eerste tranche van 50 mln. vindt daarom later plaats.

*Startersregeling*

Conform de afspraken in het Woonakkoord is 30 mln. extra budget beschikbaar gesteld in 2013 voor de SVN-starterslening.

*Herverkaveling*

Met ingang van begroting 2014 is het begrotingshoofdstuk Wonen en Rijksdienst toegevoegd. Ten behoeve hiervan zijn middelen overgeheveld van de begroting van BZK naar deze begroting.

*Huurtoeslag 2012*

De overschrijding van de huurtoeslag in 2012 is deels ten laste gekomen van de begroting van BZK (begroting vóór de herverkaveling), waardoor middelen zijn overgeheveld van de begroting van Wonen en Rijksdienst naar de begroting van BZK.

*Diversen – technische mutaties (uitgaven)*

De uitgaven aan zakelijke lasten (zoals onroerende zaak belasting, waterschapslasten en dergelijke) zijn hoger uitgevallen door de jaarlijkse, autonome tariefstijging van de lasten die gemeenten hanteren. De uitgaven aan deze lasten zijn tevens hoger uitgevallen door een langere doorlooptijd van geplande verkopen van vastgoed als gevolg van verslechterde economische omstandigheden. Doordat er hierdoor meer vastgoed in beheer is, zijn ook de zakelijke lasten hoger.

*Onroerende zaken RVOB*

De neerwaartse bijstelling is veroorzaakt door een daling in de verkoop van agrarische en overige onroerende zaken als gevolg van de economische crisis.

*Diversen – technische mutaties (niet-belastingontvangsten)*

De beheersontvangsten uit pacht zijn hoger uitgevallen door de verder verslechterde economische omstandigheden. Nu er meer objecten in portefeuille blijven zijn ook de pachtontvangsten hoger dan geraamd. Het RVOB – BZK – is zelf materieel beheerder en daarom krijgt zij de beheersontvangsten.



## Gemeentefonds

### B GEMEENTEFONDS: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	17.963,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Wijziging betalingsverloop	40,2
Diversen	- 2,2
	38,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Wijziging betalingsverloop	- 47,2
Diversen	1,9
	- 45,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Accres tranche 2012	- 384,0
Accres tranche 2013	99,0
Buurtsportcoaches	55,2
Invoeringskosten jeugdzorg	39,8
Diversen	139,1
Zorg	
Wet maatschappelijke ondersteuning (wmo)	44,7
Diversen	39,2
	33,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	25,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	17.988,8
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	17.988,8

### B GEMEENTEFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	0,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,1

#### *Wijziging betalingsverloop*

De uitbetalingen aan de gemeenten in 2013 zijn lager dan eerder geraamd. De oorzaak is gelegen in het feit dat nog niet voor alle verdeelmaatstaven de definitieve gegevens beschikbaar zijn. In dat geval worden bij de uitbetalingen aan gemeenten gegevens van het vorige jaar gebruikt. Op het moment dat de definitieve gegevens beschikbaar komen, wordt het verschil tussen begroting en uitbetalingen weggenomen. De algemene uitkering zal daartoe bij de eerste suppletoire begroting 2014 gemeentefonds met dit bedrag opwaarts worden bijgesteld.

#### *Accres tranche 2012*

Dit betreft de afrekening van het accres 2012. Op basis van het FJR is het definitieve accres voor 2012 berekend op – 2,56%. De bijstelling voor 2012 wordt opgenomen onder het uitkeringsjaar 2013. Het bedrag van de bijstelling (192 mln.) in dat jaar is daartoe zowel structureel als incidenteel opgenomen.

#### *Accres tranche 2013*

Het begrotingsakkoord 2014 leidt als gevolg van de intensivering onderwijs tot een opwaartse bijstelling van het accres 2013. Dit effect wordt enigszins gedempt door onderuitputting op departementale begrotingen. Per saldo resteert een positieve bijstelling van het accres 2013 van circa 80 mln.

#### *Diversen – Technische mutaties – Rijksbegroting in enge zin (uitgaven)*

De post diversen bestaat uit een aantal overhevelingen van middelen uit departementale begrotingen, die via het gemeentefonds aan gemeenten zijn uitgekeerd. Het betreft onder meer een tegemoetkoming aan gemeenten voor het overgangsrecht inburgering (20 mln.), middelen voor armoedebelief (19 mln.), de regionale aanpak van de jeugdwerkloosheid in de 35 arbeidsmarktregio's (24,5 mln.) en 10 mln. voor de gemeente Amsterdam voor de nazorg- en beheerskosten van de sanering van de Diemerzeedijk.

#### *Buurtsportcoaches*

Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod, investeren het Ministerie van VWS en OCW in de uitbreiding en een bredere inzet van combinatiefuncties met 2.900 extra Buurtsportcoaches.

#### *Invoeringskosten jeugdzorg*

Gemeenten hebben in 2013 39,8 mln. ontvangen voor de reeds gemaakte invoeringskosten voor de decentralisatie van de jeugdzorg.

#### *Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)*

Het Wmo-budget voor 2013 is met 44,7 mln. opgehoogd als gevolg van de volume-indexering (2,38%, 29,7 mln.) en het effect van het afschaffen van lichte zorgzwaartepakketten (ZZP-ers, 15 mln.).

#### *Diversen – Technische mutaties – Zorg*

Dit betreft met name de loon- en prijsbijstelling voor de Wmo.

## Provinciefonds

### C PROVINCIEFONDS: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	1.138,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,3
	0,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Accres 2013	10,6
Accres tranche 2012	- 31,4
Nationale gebiedsontwikkeling	15,6
Natuur	393,6
Diversen	26,2
	414,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	414,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	1.553,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	1.553,1

### C PROVINCIEFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

#### *Accres 2013*

Het begrotingsakkoord 2014 leidt als gevolg van de intensivering onderwijs tot een opwaartse bijstelling van het accres 2013. Dit effect wordt enigszins gedempt door onderuitputting op departementale begrotingen. Per saldo resteert een positieve bijstelling van het accres 2013 van circa 10 mln.

#### *Accres tranche 2012*

Dit betreft de afrekening van het accres 2012. Op basis van het FJR is het definitieve accres voor 2012 berekend op - 2,56%. De bijstelling voor 2012 wordt opgenomen onder het uitkeringsjaar 2013. Het bedrag van de bijstelling (- 15,7 mln.) in dat jaar is daartoe zowel structureel als incidenteel opgenomen.

#### *Nationale gebiedsontwikkeling*

Via de decentralisatie-uitkering Nationale gebiedsontwikkelingen heeft de provincie Limburg in 2013 8,3 mln. ontvangen voor de proceskosten van de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, de provincie Zuid-Holland 3 mln. voor het project Oude Rijn zone en de provincie Gelderland 4,2 mln. voor het project Traverse Dieren.

#### *Natuur*

Op 20 september 2011 hebben Rijk en Interprovinciaal Overleg het onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur gesloten. Tezamen met de aanvullende afspraken van 7 december 2011 en de uitvoeringsafspraken van 8 februari 2012 is dit het Bestuursakkoord natuur. Op grond van het akkoord wordt de verantwoordelijkheid voor het natuurbeleid en het landelijk gebied, met inachtneming van de afspraken uit het akkoord, in 2012 overgedragen van Rijk aan provincies. In de Slotwet 2012 is hiervoor de integratie-uitkering Natuur opgenomen voor 2012. Het bedrag voor 2013 bedraagt 393,6 mln. en is bij 1e suppletoire 2013 overgeboekt naar het provinciefonds.

#### *Diversen – Technische mutaties – Rijksbegroting in enge zin*

De post diversen bestaat uit een aantal overhevelingen van middelen uit departementale begrotingen, die via het provinciefonds aan provincies zijn uitgekeerd. Dit gaat bijvoorbeeld om de invoeringskosten voor jeugdzorg (2 mln. voor 2013 en 2014), middelen voor Beter Benutten (4,1 mln. in 2013) en bodemsanering (3 mln. in 2013 en 2014).

## Infrastructuurfonds

### A INFRASTRUCTUURFONDS: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	6.234,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Saldo regionaal, lokale infra: aanleg	- 30,6
Saldo wegen: dbfm/giv	16,5
Diversen	- 30,4
	- 44,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Saldo 2012 if	261,6
Saldo hoofdvaarwegennet	- 30,3
Saldo megaprojecten verkeer en vervoer	- 31,6
Saldo regionaal, lokale infra	67,0
Saldo spoorwegen	17,7
Diversen	- 3,2
	281,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Boeking bdu 2012	- 150,5
Dbfm n33 assen-zuidbroek	- 60,2
Hsa	93,8
Ontvangstenverschuivingen	- 257,9
Prijsindex 2012	109,0
Spoorwegen	51,1
Diversen	- 8,2
	- 222,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	14,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	6.248,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	6.248,6

## A INFRASTRUCTUURFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	6.234,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Saldo hoofdwegennet	38,0
Saldo 2012 if	114,3
Saldo hoofdvaarwegennet	- 18,3
Saldo spoorwegen	- 25,6
Saldo wegen	- 22,3
Diversen	- 8,8
	77,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Boeking bdu 2012	- 150,5
Dbfm n33 assen-zuidbroek/dbfm a1/a6 saa	- 60,2
Hsa	93,8
Ontvangstenverschuivingen	- 257,9
Prijsindex 2012	109,0
Spoorwegen	51,1
Diversen	- 8,2
Niet tot een ijklijn behorend	
Saldo 2012 if	147,3
	- 75,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	1,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	6.236,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	6.236,3

### *Saldo Regionaal, lokale infra: aanleg*

De betaling van de factuur voor de uitgevoerde werkzaamheden met betrekking tot het project Tram Uithof was eind 2013 voorzien maar zal pas in 2014 worden betaald.

### *Saldo wegen: dbfm/giv*

Op het project A10 2e Coentunnel en Westrandweg is meer uitgegeven dan bij Najaarsnota was geraamd. Zowel bij de tunnel de Noord als bij de Wijkertunnel is minder betaald (5 mln) dan bij de Najaarsnota was voorzien. De aflossing van deze tunnels is gebaseerd op een afgesproken bedrag per voertuigpassage. Het aantal voertuigpassages in 2013 blijkt uiteindelijk lager te zijn dan eerder geraamd. Voor de projecten A10 2e Coentunnel en Westrandweg is 12 mln. meer uitgegeven dan bij Najaarsnota was geraamd. Deze hogere uitgaven zijn het gevolg van de indexering van het contract Westrandweg en een aantal wijzigingscontracten.

### *Diversen – mee- en tegenvallers*

De post diversen bestaat uit het saldo van verschillende mutaties. De belangrijkste worden toegelicht. Een lagere realisatie (- 5,7 mln.) op het artikel Megaprojecten Verkeer en Vervoer (art 17) is veroorzaakt door lagere uitgaven voor nadeelcompensatie. Op artikel 18 (overige uitgaven en ontvangsten) is 3,9 mln. minder uitgeput dan bij Najaarsnota werd verwacht. Daarnaast is er sprake van onderuitputting op aanleg spoor (- 8,7 mln.) in verband met lagere uitgaven voor het project Zuidas. Verder zijn geen uitgaven gerealiseerd voor de planstudies ERTMS Amsterdamse

Haven–Betuweroute en ERTMS Rotterdam–Antwerpen. Deze planstudies maken deel uit van Railmap ERTMS. Ook is er minder uitgegeven aan aanleg vaarwegen (saldo – 6,1 mln.); bij de projecten QuickWins Binnenhavens, Wilhelminakanaal Tilburg en Dynamisch Verkeersmanagement zijn minder uitgaven en verplichtingen aangegeven dan eerder verwacht, met name als gevolg van onderhandelingen met de opdrachtnemer. Anderzijds zijn knelpunten met betrekking tot de vaarweg Meppel–Ramspol (keersluis Zwartsluis), waaronder het uitblijven van een uitvoeringsplanning, eerder opgelost dan voorzien. Hierdoor is ca. 5 mln. meer betaald dan waarop bij Najaarsnota werd gerekend.

#### *Saldo 2012 IF*

Het voordelig saldo van 2012 is bij Voorjaarsnota toegevoegd aan de begroting van het Infrastructuurfonds.

#### *Saldo Hoofdvaarwegennet*

Diverse ontvangsten – met name bij de Zuidwillemsvaart – zijn doorgeschoven naar 2014.

#### *Saldo megaprojecten verkeer en vervoer*

De lagere uitgaven zijn onder andere ontstaan omdat de nazorg van de aanlegprojecten Betuweroute en HSL-Zuid zal doorschuiven naar volgend jaar (10 mln.). Ook is de post onvoorziene uitgaven niet aangesproken voor het Project Mainport Rotterdam (22 mln.).

#### *Saldo regionaal, lokale infra*

Dit bestaat uit het saldo van verschillende mutaties:

- Er is sprake van een overschot (37 mln.) op RSP/ZZL gelden (concrete bereikbaarheidsprojecten: 20 mln. en Ruimtelijk economisch programma: 17 mln).
- Eind 2009 is het Regionale Mobiliteitsfonds RSP (RMF) opgericht als uitvloeisel van het RSP Convenant van 23 juni 2008. De belangrijkste afspraak hierbij is dat zodra de regio Noord Nederland stort, het rijk zijn deel stort. De regio heeft de wens uitgesproken ook in 2013 en 2014 de in het convenant opgenomen jaartranche van 50 mln. (prijsspeil 2007) te willen storten. Door dit nu in 1 keer te doen geeft dit voor zowel regio als rijk een behoorlijke besparing op administratieve lasten. Het gaat in totaal om 109 mln.
- Het restant van beperkt overschot wordt met name veroorzaakt door de actuele planning van HOV-NET Zuid-Holland Noord (voorheen Rijn-Gouwelijn).

#### *Saldo spoorwegen*

De lagere ontvangsten bestaan enerzijds uit niet in de begroting geraamde inkomsten uit een voorschot op de TEN-T subsidie voor de Zuidas en anderzijds uit lagere bijdragen van derden in aanlegprojecten (decentrale lijnen).

#### *Diversen – beleidsmatige mutaties*

De post diversen bestaat uit het saldo van verschillende mutaties. De belangrijkste is de verwerking van de regiobijdrage (provincie, gemeente Hellendoorn, SBNS vastgoed) aan de N35 Zwolle–Almelo voor de afgesproken scope en voor het Actieplan groei op het spoor. Daarnaast is voor regionaal spoor 25 mln. bovenop het MIRT uitgetrokken om dit te besteden aan de volgende lijnen: Valleilijn (Barneveld–Ede), Arnhem–Doetinchem, Zwolle–Wierden en Arnhem–Elst Tiel (ongedaan maken knip). Tevens heeft een overboeking plaatsgevonden uit de begroting van

HXII (lenM) voor het Actieplan groei op het spoor (ca. 1 mln.) ten behoeve van de dekking van reeds aangegane betalingsverplichtingen in 2013 met doorwerking naar 2014.

#### *Boeking BDU 2012*

Deze mutatie bestaat uit overboekingen van de artikelen wegen en spoor naar de BDU (brede doeluitkering). Het gaat om de wegprojecten Beter Benutten, Zuidas, Groene Uitweg en verkenning Regio Zwolle/A28, en de spoorprojecten P+R maatregelen.

#### *Dbfm n33 assen-zuidbroek*

Er heeft een omzetting plaatsgevonden naar een DBFM contract na financial close bij het project N33 Assen-Zuidbroek.

#### *HSA*

Deze mutatie betreft met name een doorbetaling van de concessievergoeding van de HSA naar de gebruikersvergoeding aan ProRail (2013: 15 mln. en 2014: 10 mln.). In 2013 is er 78 mln. teruggevorderd van ProRail door de bijstelling van de subsidie aan ProRail in 2011.

#### *Ontvangstenverschuivingen*

Ontvangsten van verschillende projecten op artikel wegen kwamen later binnen dan begroot door een vertraging in de realisatie van projecten. Dit is met deze mutatie ingepast binnen het Infrastructuurfonds.

#### *Prijsindex 2012*

De prijsbijstelling 2012 is in de begroting 2013 geparkeerd op hoofdstuk XII artikel Nominaal en onvoorzien. Bij Voorjaarsnota 2013 is deze op de begroting van het Infrastructuurfonds op de juiste artikelen verwerkt.

#### *Spoorwegen*

Deze mutaties (technisch) betreffen de verwerking van de boete NS (2,8 mln.) en de overdracht van reisinformatie door ProRail aan de NS. Reisinformatie is verankerd in de Vervoerconcessie en structureel verrekend met de concessievergoeding.

#### *Diversen – technische mutaties*

De post diversen bestaat uit onder andere de volgende mutaties:

- De uitgaven voor de Pilot ERTMS Amsterdam–Utrecht zijn niet op Infrastructuurfonds maar op de Begroting van I&M verantwoord. Voor de voorziene uitgaven ERTMS is daarom 10 mln. overgeboekt naar artikel 16 (Spoor).
- Bij de projecten Maasroute, Maas Berlicum en Walradar Noordzee kanaal is een gedeelte van de geplande bijdragen van derden vertraagd (– 10,1 mln.), deze worden in 2014 betaald omdat een deel van de geplande werkzaamheden naar 2014 is verschoven.

#### *Saldo Hoofdwegennet*

De hogere ontvangsten zijn ontstaan door het versneld verkrijgen van de bijdragen A4 Delft–Schiedam en A12/A15 Ressen–Oudbroeken, door bijgestelde bestuursovereenkomsten.

#### *Saldo wegen*

De lagere ontvangsten zijn met name zichtbaar bij A2 Holendrecht–Oudenrijn (7 mln.), A4 Dinteloord–Bergen op Zoom (14 mln.) en A4 Delft–Schiedam (7 mln.). Deze bijdragen zullen in 2014 worden ontvangen.



- A2 Holendrecht–Oudenrijn: hier is een ontvangst van 3 mln niet in 2013 ontvangen, maar schuift door naar 2014 conform de actuele uitvoeringsplanning van de aannemer. Daarnaast wordt het restant (€ 4 mln) te voldoen door de gemeente Utrecht in 2014 verwacht, door een geschil is dit nog niet ontvangen.
- A4 Dinteloord–Bergen op Zoom: in verband met het later openstellen van de weg zijn de bijdragen van derden opgeschort;
- A4 Delft–Schiedam: door een geschil met de provincie Zuid Holland over het verschil tussen het aanbestedingsresultaat en de bijdragen van de provincie in het project is de bijdrage van de provincie nog niet ontvangen.

## Diergezondheidsfonds

### F DIERGEZONDHEIDSFONDS: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	9,7
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	10,8
	10,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	10,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	20,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	20,5

### F DIERGEZONDHEIDSFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	9,7
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	10,8
	10,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	10,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	20,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	20,5

## Accres Gemeentefonds

### ACCRES GEMEENTEFONDS: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Accres tranche 2013	79,6
Tranche 2012	- 384,0
Diversen	19,4
	- 285,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Accres tranche 2013	- 79,6
Tranche 2012	384,0
Diversen	- 19,4
	285,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

### ACCRES GEMEENTEFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

Het accres kent jaarlijks twee bijstellingsmomenten, Voorjaarsnota en Miljoenennota, en een vaststellingsmoment, bij het FJR. Het definitieve accrespercentage over 2012 is op basis van de stand van het FJR 2012 vastgesteld op - 2,56 procent. Dit is een neerwaartse aanpassing van het accrespercentage ten opzichte van het laatste bijstellingsmoment van het accres 2012. Op basis van het vastgestelde accrespercentage heeft in 2013 verrekening plaatsgevonden met het GF/PF over het jaar 2012.

De bijstelling van de accresraming op basis van de normeringssysteemmatiek voor het jaar 2013 is overgeboekt naar de begrotingen van het GF en PF.

## Accres Provinciefonds

ACCRES PROVINCIEFONDS: UITGAVEN	
	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Tranche 2012	- 31,4
Diversen	9,4
	- 22,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	22,1
	22,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

ACCRES PROVINCIEFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

Het accres kent jaarlijks twee bijstellingsmomenten, Voorjaarsnota en Miljoenennota, en een vaststellingsmoment, bij het FJR. Het definitieve accrespercentage over 2012 is op basis van de stand van het FJR 2012 vastgesteld op - 2,56 procent. Dit is een neerwaartse aanpassing van het accrespercentage ten opzichte van het laatste bijstelmoment van het accres 2012. Op basis van het vastgestelde accrespercentage heeft in 2013 verrekening plaatsgevonden met het GF/PF over het jaar 2012.

De bijstelling van de accresraming op basis van de normeringssysteem voor het jaar 2013 is overgeboekt naar de begrotingen van het GF en PF.

## BES-fonds

### H BES-FONDS: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	32,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,6
	3,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	3,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	35,7
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	35,7

### H BES-FONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

## Deltafonds

### J DELTAFONDS: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	972,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 4,8
	- 4,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Hwbp-2/project ruimte voor de rivier	66,7
Ijsselsprong-zutphen/hoogheemraadschap delfland	- 94,3
Marker wadden	- 15,0
Saldo 2012	62,2
Veegbrief: saldo 2013	29,1
Diversen	2,2
	50,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	45,6
	45,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	91,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	1.064,4
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	1.064,4

### J DELTAFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	972,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	6,3
	6,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Saldo 2012	62,2
Diversen	- 20,2
	42,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	45,6
	45,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	93,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	1.066,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	1.066,5

#### *Diversen mee- en tegenvallers*

Dit betreft het saldo van verschillende mutaties. De belangrijkste daarvan zijn:

- Het Hoogwaterbeschermingsprogramma: er is sprake van onderuitputting omdat voor vier projecten eind 2013 alleen de voorbereidingskosten ten laste van 2013 werden gebracht. In de raming zoals opgenomen in de Najaarsnota was ook een aandeel van de uitvoeringskosten meegenomen, deze zullen echter in 2014 worden geboekt. Het ging om

de projecten Ameland–Waddenzeedijk, Eemdijk en Zuidelijke randmeren, Dijkversterking Hoekse waard Noord en HWBP 2e toetsing WS deel.

- Maaswerken: Ten aanzien van Maaswerken is de realisatie hoger onder andere als gevolg van het sneller verrichten van de voorbereidingskosten voor de sluitstukkaden Grensmaas en detectie van explosieven in de zomerbedverdieping Sambeek (Zandmaas).

#### *Hwbp-2/project ruimte voor de rivier*

De verhoging van circa 67 mln. bestaat uit een versnelling van 28 mln. op Hoogwaterbeschermingsprogramma-2 als gevolg van versnelling van grondaankopen door de beheerder het deelproject Lekdijk Nieuw Lekkerland en de werkzaamheden ten behoeve van het project kustversterking Katwijk. Deze konden in 1 jaar worden gerealiseerd in plaats van de door de beheerder eerdere aangegeven meerjarige planning. Daarnaast is, zoals in de ontwerpbegroting 2014 is aangekondigd, een overschrijding van 45 mln. opgetreden ten laste van het project Ruimte voor de rivier. Het project grensmaas kent een onderuitputting van circa 6 mln.

#### *IJsselsprong-zutphen/hoogheemraadschap Delfland*

Naast de in de ontwerpbegroting 2014 aangemelde onderuitputting van 65 mln., vindt onderuitputting plaats op de volgende projecten:

- IJsselsprong Zutphen (– 17 mln.): Doordat de besluitvorming in gemeenteraad in 2014 plaats zal vinden, is 17 mln. doorgeschoven naar 2014;
- Overige onderzoeken en kleine projecten (– 7 mln.): Doordat het opleveringsbesluit in 2014 wordt genomen, is circa 7 mln. met betrekking tot het project werkzaamheden voor derden Hoogheemraadschap Delfland doorgeschoven naar 2014;
- Nadere uitwerking rivierengebied (– 2 mln.): bestaat uit een aantal deelprojecten. Ten aanzien van het project «Hemelrijkse Waard» is minder uitgevoerd dan vooraf voorzien. Er was meer voorbereidingstijd nodig in het overleg met Natuurmonumenten. Bij het project «Heesseltsche Uiterwaarden» ontstond in de voorbereidingsfase;
- Vertraging verband met nieuwe rivierkundige berekeningen. Bij het project «Afferdense en Deestse Waarden» veroorzaakten bestuurlijke discussies over het bestemmingsplan vertraging;
- Zandmotor (– 4 mln.): Het realisatie gedeelte van het project was aflopend. De aanvraag decharge van het project stagneerde in verband met de bepaling van de afkoopsom met waterleidingbedrijf Dunea, waarbij RWS onderhandelde met Provincie en Hoogheemraadschap.

#### *Marker wadden*

Het project Marker wadden zal voor het eerst in 2014 tot betalingen leiden. Daarom is de bijdrage van EZ overgeboekt naar 2014 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, [33 805, nr. 153](#)).

#### *Saldo 2012*

Het voordelig saldo van 2012 is bij Voorjaarsnota toegevoegd aan de begroting van het Deltafonds.

#### *Veegbrief: saldo 2013*

De werkzaamheden voor het project Ruimte voor de Rivier verliepen voorspoediger dan bij het opstellen van de Najaarsnota werd aangenomen. Dit betreft met name de uitvoering en vastgoedverwerving van de

dijkeruglegging bij Lent, de uiterwaardvergraving Avelingen en de ontpoldering van de Overdiepse polder.

*Diversen – beleidsmatige mutaties*

De hogere ontvangsten betreft eerder ontvangen inkomsten uit de verkoop van vastgoed.

Ook is alsnog een bijdrage ontvangen van de provincie Utrecht voor het project Ruimte voor de Lek. Deze bijdrage was oorspronkelijk in 2012 geraamd maar heeft in 2013 plaatsgevonden.

De ontvangstenraming van de provincie Zeeland is verschoven naar latere jaren in verband met de voortgang van de projecten (– 10,3 mln.);

De geraamde ontvangst van het Hoogheemraadschap Delfland (– 9,9 mln.) ten behoeve van het project Versterking Delflandse Kunst is doorgeschoven naar 2014 omdat de afstemming met het waterleidingbedrijf Dunea over de afkoop van beheer en onderhoud nog niet is voltooid.

*Diversen – technische mutaties*

De post diversen bestaat uit het saldo van onder andere de volgende mutaties:

- Project Haringvliet de Kier naar Deltafonds: dit betreft de overboeking van project Haringvliet de Kier naar het Deltafonds (27,6 mln.);
- KRW-synergieprojecten: door de decentralisatie van KRW-synergieprojecten in 2012 op het IF is budget overgeheveld (– 17,3 mln.) uit het Deltafonds naar de begroting van lenM;
- Marker wadden: het project Marker wadden zal voor het eerst in 2014 tot betalingen leiden. Daarom is de bijdrage van EZ (15 mln.) overgeboekt naar 2014;
- Planstudie Ooijen Wanssum: het betreft een proceskosten planstudie Ooijen Wanssum waarvoor een overboeking (– 8,3 mln.) naar het Provinciefonds heeft plaatsgevonden;
- Prijsbijstelling 2012; de prijsbijstelling 2012 is in de begroting 2013 op HXII artikel Nominaal en onvoorzien geboekt. Bij Voorjaarsnota 2013 is deze op de juiste begrotingshoofdstukken/artikelen overgeheveld;
- Ruimte voor de rivier/projecten nurg, zandmotor en steenbekleding: dit betreft een bijdrage van 22,4 mln. van de provincie Overijssel aan het project Ruimte voor de rivier en hogere ontvangsten ten gunste van de projecten NURG, Zandmotor en steenbekleding.



## Prijsbijstelling

### PRIJSBIJSTELLING: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	910,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Nominale ontwikkeling	- 241,2
Sociale zekerheid	
Diversen	3,3
Zorg	
Diversen	- 6,8
	- 244,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Inhouden prijsbijstelling 2013	- 630,2
Sociale zekerheid	
Inhouden prijsbijstelling 2013	- 21,4
Zorg	
Diversen	- 10,9
	- 662,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 3,1
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	- 0,3
	- 3,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 910,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

### PRIJSBIJSTELLING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

#### *Nominale ontwikkeling*

Op de aanvullende post Prijsbijstelling worden de middelen gereserveerd die worden gebruikt om de prijsgevoelige uitgaven op de diverse begrotingen te compenseren voor de prijsontwikkeling. Deze compensatie wordt in beginsel jaarlijks van de aanvullende post overgeboekt naar de departementale begrotingen. De indexering van de prijsbijstelling wordt aangepast aan de macro-economische ontwikkeling.

#### *Beleidsmatige mutaties*

De meerjarige doorwerking van de tranche 2013 van de prijsbijstelling is ingehouden.

*Uitkeren tranche 2013*

De Staten-Generaal en Overige Hoge Colleges van Staat hebben, op grond van de bijzondere staatsrechtelijke positie in de Comptabiliteitswet, de prijsbijstelling tranche 2013 wel ontvangen. Ook is het BES-fonds geïndexeerd.

## Arbeidsvoorwaarden

### ARBEIDSVOORWAARDEN: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	427,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Nominale ontwikkeling	- 296,0
Diversen	0,0
Sociale zekerheid	
Diversen	0,8
Zorg	
Diversen	- 0,5
	- 295,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Loonbijstelling tranche 2013	- 108,5
Diversen	0,0
Sociale zekerheid	
Diversen	- 22,4
Zorg	
Diversen	- 0,5
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	0,0
	- 131,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 427,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

### ARBEIDSVOORWAARDEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

#### *Nominale ontwikkeling*

Als gevolg van nieuwe inzichten op basis van ramingen van het Centraal Planbureau in de ontwikkeling van de lonen en de sociale werkgeverslasten is de uitgavenraming voor de loonbijstelling bijgesteld.

#### *Loonbijstelling tranche 2013*

De loonbijstelling tranche 2013 is overgeboekt naar de departementale begrotingen.

## Koppeling Uitkeringen

### KOPPELING UITKERINGEN: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	176,6
Mee- en tegenvallers	
Sociale zekerheid	
Nominale ontwikkeling	- 318,6
	- 318,6
Beleidsmatige mutaties	
Sociale zekerheid	
Diversen	- 4,4
	- 4,4
Technische mutaties	
Sociale zekerheid	
Brutering	146,4
	146,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 176,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

### KOPPELING UITKERINGEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

#### *Nominale ontwikkeling*

Op dit begrotingshoofdstuk worden middelen gereserveerd om de begrotingsgefinancierde uitkeringen van SZW te indexeren. Deze post bestaat uit bijstellingen van de gereserveerde middelen naar aanleiding van nieuwe ramingen en de uiteindelijke overboeking van de middelen naar de begroting van SZW.

#### *Brutering*

Diverse uitkeringen zijn netto gekoppeld aan het netto minimumloon, maar kennen een ander bruto-netto traject dan het minimumloon. Wijzigingen in het bruto-netto traject van het minimumloon leiden tot aanpassing van het netto minimumloon. De uitkeringen die netto zijn gekoppeld worden evenredig aangepast, maar door het andere bruto-netto traject kan de bruto uitkering een afwijkende ontwikkeling vertonen dan die van het bruto minimumloon. Het effect hiervan op de uitkeringslasten wordt het bruteringseffect genoemd. Het uitgavenkader SZA wordt voor dit effect gecorrigeerd.

## Indexering Wet Studiefinanciering

### INDEXERING WSF: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	80,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	4,6
	4,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Inhouden indexatie (relevant)	- 18,0
	- 18,0
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Inhouden indexatie (niet relevant)	- 64,6
Diversen	- 3,0
	- 67,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 80,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

### INDEXERING WSF: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

#### *Inhouden indexatie (relevant)*

Het kaderrelevante deel van de tranche 2013 is, analoog aan de reguliere prijsbijstelling 2013, voor het jaar 2013 ingehouden.

#### *Inhouden indexatie (niet relevant)*

Het niet-kaderrelevante deel van de tranche 2013 is, analoog aan de reguliere prijsbijstelling 2013, voor het jaar 2013 ingehouden.

## Aanvullende Post Algemeen

### ALGEMEEN: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	361,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
C14 terugdraaien intensivering duurzaamheid	- 155,0
D30 verdubbeling intensivering leerkrachten vo	50,0
Invulling in=uit-taakstelling	1.134,7
J110 versterking toezicht belastingdienst, uww en svb	108,0
Ramingstechnische veronderstelling in=uit	- 962,6
Uitkering intensivering leerkrachten	- 50,0
Uitkering intensivering natuur begrotingsakkoord	- 200,0
Uitkering intensivering ov/infra begrotingsakkoord	- 100,0
Uitkering intensivering versterking toezicht	- 108,0
Uitkering reorganisatiemiddelen nationale politie	- 30,0
Uitkering reservering vastgoed dji	- 106,0
Vastgoed dji	106,0
Diversen	- 44,7
Sociale zekerheid	
Invulling in=uit-taakstelling	39,0
Ramingstechnische veronderstelling in=uit	- 39,0
Resterend budget mobiliteitsbonussen	80,0
Uitkering resterend budget mobiliteitsbonussen	- 80,0
Diversen	- 0,1
	- 357,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 3,9
Sociale zekerheid	
Diversen	0,1
	- 3,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 361,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

### ALGEMEEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	0,0

*C14 terugdraaien intensivering duurzaamheid*  
Dit betreft maatregel C14 uit het regeerakkoord.

*D30 verdubbeling intensivering leerkrachten vo*  
Dit betreft maatregel D30 uit het regeerakkoord.

*Invulling in=uit-taakstelling & Ramingstechnische veronderstelling in=uit (Rijksbegroting in enge zin & Sociale zekerheid)*

Departementen mogen onderuitputting tot maximaal 1 procent van hun gecorrigeerde begrotingstotaal meenemen naar volgend jaar (via de zogenoemde eindejaarsmarge). Bij Voorjaarsnota 2013 is de eindejaarsmarge uitgekeerd aan de departementale begrotingen. Als tegenhanger hiervan is de ramingstechnische veronderstelling in=uit op de Aanvullende Post verwerkt. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de onderuitputting die zich in 2012 heeft voortgedaan ook in 2013 zal optreden. Hiermee leidt de systematiek van de eindejaarsmarge niet tot EMU-saldobelasting. De eindejaarsmarge voor de HGIS-middelen en de daarmee corresponderende in=uit wordt over twee jaren verspreid. De volledige in=uittaakstelling voor 2013 is ingevuld.

*J110 versterking toezicht belastingdienst, UWV en SVB & Uitkering intensivering versterking toezicht*

Dit betreft maatregel J110 uit het regeerakkoord.

*Uitkering intensivering leerkrachten*

Dit betreft overboeking van de intensivering voor leerkrachten uit het regeerakkoord (maatregel D30).

*Uitkering intensivering natuur begrotingsakkoord*

Dit betreft overboeking van de intensivering voor natuur uit het begrotingsakkoord.

*Uitkering intensivering OV/infra begrotingsakkoord*

Dit betreft overboeking van de intensivering voor OV/infra uit het begrotingsakkoord.

*Uitkering reorganisatiemiddelen Nationale Politie*

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte I is voor de kosten van de reorganisatie voortvloeiende uit de vorming van de Nationale Politie voor de jaren 2013 tot en met 2016 in totaal een bedrag van 130,7 mln. gereserveerd op de aanvullende post. Van dit bedrag is voor het jaar 2013 30 mln. overgeboekt naar de begroting van Veiligheid en Justitie ter dekking van de in 2013 verwachte uitgaven.

*Uitkering reservering vastgoed DJI & Vastgoed DJI*

Op 22 maart is de Kamer geïnformeerd over het Masterplan DJI (TK [24 587 nr. 490](#)). In het Masterplan wordt onder meer ingezet op elektronische detentie en uitbreiding van het aantal meerpersoonscellen. De uitvoering van het Masterplan DJI heeft tot gevolg dat een aanzienlijk aantal gevangenen zal worden gesloten. Dit brengt frictiekosten ten aanzien van het vastgoed met zich mee. Op de Aanvullende post zijn middelen voor het Masterplan DJI gereserveerd. De middelen voor 2013 ter grootte van 106 mln. zijn vrijgegeven aan het Ministerie van V&J.

*Resterend budget mobiliteitsbonussen & Uitkering resterend budget mobiliteitsbonussen*

Dit betreft de enveloppe uit het regeerakkoord met daarin het restant van de middelen die beschikbaar waren voor de intensivering van mobiliteitsbonussen. Hiervoor was per jaar 300 mln. beschikbaar. Structureel is dit bij het regeerakkoord ingezet voor mobiliteitsbonussen. Incidenteel resteerden middelen die in deze enveloppe gevat zijn. Een deel van deze incidentele middelen zijn overgeboekt ten behoeve van aanpak jeugdwerkloosheid en arbeidsparticipatie ouderen.

## Homogene Groep Internationale Samenwerking

### HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013	4.979,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Apparaat	- 44,7
Effectief armoedebeleid in ontwikkelingslanden	53,9
Vrijval budget voorziening cbo	- 24,4
Diversen	- 50,2
	- 65,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Aantrekkelijk vestigingsklimaat voor int.org. in nl	15,3
Apparaatsuitgaven (ejm)	- 27,5
Bescherming ambassades (def)	- 15,3
Bnp aanpassing oda	- 149,4
Duurzaam milieugebruik wereldwijd	- 30,0
Effectief armoedebeleid in ontwikkelingslanden	137,0
Eindejaarsmarge hgis	112,4
Eof	- 21,1
Goed onderwijs	36,1
Herschikking 9b	- 150,0
Herschikking wereldbank ida	150,0
Korting hgis non-oda	- 100,0
Nominaal en onvoorzien (ejm)	- 17,4
Noodhulp	20,0
Private sector en investeringsklimaat	- 71,6
Rechtsstaatontwikkeling, wederopbouw en vrede	- 18,9
Toename aantal opgeleide professionals en onderwijs	- 22,7
Toename voedselzekerheid	34,0
Toerekening schuldkiwitschelding ontwikkelingslanden	150,0
Verbeterd waterbeheer, drinkwater en sanitatie	- 26,1
Vrijval budget voorziening cbo	- 35,0
Diversen	- 4,1
	- 34,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Koerswinsten	34,0
Diversen	- 15,1
	18,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	- 80,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	4.898,3



**HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING:  
NIET-BELASTINGONTVANGSTEN**

	2013
Stand Miljoenennota 2013	149,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Koersverschillen	37,0
Diversen	3,6
	40,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	14,8
	14,8
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Koerswinsten	34,0
Diversen	- 15,1
	18,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	74,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	223,8

**Apparaat**

Om de apparaatsuitgaven toe te lichten wordt onderscheid gemaakt tussen personele en materiële kosten; op het departement evenals de posten.

De daling in de personele uitgaven is een saldo van lagere personele kosten op de posten, tegenover hogere personele kosten op het departement. Zoals vermeld in de 2e suppletoire begroting dalen de uitgaven per saldo als gevolg van een afname van het personeelsbestand op de posten, door afslanking en sluiting van posten. De kosten voor lokaal personeel zijn toegenomen als gevolg van ontslagvergoedingen evenals lokale loonontwikkeling. Netto zijn de personeelskosten op de posten lager dan voorzien. Daarnaast is er, zoals gemeld in de 1e suppletoire wet, sprake geweest van een overheveling naar het Ministerie van Defensie voor de beveiliging van ambassades in hoog-risico landen, uitgevoerd door de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB).

In verband met de verhuizing van het ministerie naar een nieuwe locatie in 2016 vallen de materiële uitgaven lager uit. Tot de verhuizing worden geen uitgaven gedaan aan grootschalig onderhoud. Investerings op de posten zijn vooruitgeschoven vanwege de lopende invulling van de geplande bezuinigingen op het postennet. Tevens zijn de kosten voor planmatig onderhoud en investeringen in huisvesting in het buitenland lager dan voorzien, evenals kosten voor huur en beveiliging. Een deel van de uitgaven zal worden doorgeschoven naar 2014 en worden aangemeld als eindejaarsmarge. Daartegenover staat een toename in de kosten voor ICT, als gevolg van de harmonisering van de Rijksbrede kostensoortdefinitie. De uitgaven voor ICT zijn groter dan geraamd doordat deze nu uitgaven omvat die voorheen niet onder de noemer ICT vielen. Dit betreft een technische verwerking. Zoals vermeld in de 1e suppletoire wet zijn er tevens investeringen gedaan op het gebied van digitalisering van de archieven en het opzetten van een database voor internationale instellingen in Den Haag. Ook zijn er investeringen gedaan voor de uitrol van Het Nieuwe Werken.

#### *Effectief armoedebelief in ontwikkelingslanden*

De stijging van de uitgaven is het gevolg van het gebruikelijke verdeelkarakter van dit subartikel. Wijzigingen in het totale ODA-budget als gevolg van bijstellingen van de bnp-cijfers (bnp-aanpassing ODA) zijn op dit artikel opgevangen en vervolgens doorverdeeld.

#### *Vrijval budget voorziening crisisbeheersingsoperaties*

De uitgaven voor verschillende missies zijn neerwaarts bijgesteld. Het saldo op de voorziening voor crisisbeheersingsoperaties wordt vrijgegeven.

#### *Diversen*

Dit betreft het saldo van een aantal in omvang beperkte mutaties, waaronder een meevaller in de planning van de huisvesting van Eurojust, een verlaagde behoefte aan budgettaire ruimte binnen het landenprogramma ter verbetering van het ondernemingsklimaat, het niet doorgaan van de voorgenomen bijdrage voor de Private Infrastructure Development Group (PIDG) en een neerwaartse bijstelling van het budget voor ORET-ORIO als gevolg van een vertraagde ontwikkelfase van projecten. Op het gebied van waterbeheer trad bij een aantal landenprogramma's (Mozambique, Bangladesh, Palestijnse Autoriteit en Rwanda) vertraging op, waardoor de realisatie voor 2013 lager uitvalt.

#### *Aantrekkelijk vestigingsklimaat voor internationale organisaties in Nederland*

Het budget voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor internationale organisaties in Nederland is gestegen in 2013 als gevolg van een éénmalige betaling aan het Internationaal Strafhof voor de opleverkosten van de Haagse Arc (de huidige locatie). Daarnaast is het budget verhoogd omdat de Nederlandse bijdrage aan de nieuwbouw van het International Criminal Court in één keer wordt voldaan.

#### *Apparaatsuitgaven*

De apparaatsuitgaven zijn per saldo gedaald als gevolg van een afname van het personeelsbestand op de posten, lagere uitgaven voor planmatig onderhoud en investeringen in huisvesting in het buitenland. De hierboven opgenomen 27,5 mln. zal worden aangemeld als eindejaarsmarge.

#### *Bescherming ambassades*

Dit betreft een bijdrage van Buitenlandse Zaken aan Defensie voor de bescherming van hoog risicoposten.

#### *BNP-aanpassing ODA*

Als gevolg van de daling van het bnp is het hieraan gekoppelde ODA budget in 2013 gedaald.

#### *Duurzaam milieugebruik wereldwijd*

Het budget voor duurzaam milieugebruik wereldwijd daalde in 2013 onder meer als gevolg van vertraging in de uitvoering van het Green Climate and Business Fund en het Access to Energy Fund.

#### *Eindejaarsmarge HGIS*

Bij voorjaarsnota is de eindejaarsmarge 2012 aan de HGIS toegevoegd, welke deels wordt doorverdeeld naar de HGIS departementen.

### *EOF*

De neerwaartse bijstelling is het gevolg van een lagere liquiditeitsbehoefte op de totale EOF begroting voor 2013. Het Nederlands aandeel daalde daarmee evenredig.

### *Goed onderwijs*

De opwaartse bijstelling is voornamelijk het gevolg van eenmalige bijdrage van 28 mln. aan het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT), in het kader van de beëindiging van de subsidie en de transitie naar een zelfstandig voort te zetten organisatie. De bijdrage bestaat uit 17 mln. om de transitiekosten van de kennisafdelingen en frictiekosten te dekken. Het resterende bedrag van 11 mln. is bestemd voor het Tropenmuseum dat in de nabije toekomst deel zal uitmaken van een nieuw op te richten «Museum voor Wereldculturen».

### *Herschikking 9B / Herschikking Wereldbank IDA*

Dit betreft een herschikking tussen de begroting van Financiën en de begroting van Buitenlandse Zaken. Als gevolg van deze herschikking werden betalingen van Financiën aan de Wereldbank vervroegd naar 2013 en wordt de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking in 2014 ontlast.

### *Korting HGIS non-ODA*

In 2013 droeg de HGIS incidenteel 100 mln. bij aan de algemene budgettaire problematiek.

### *Nominaal en onvoorzien*

Dit betreft ongebruikte middelen voor loon-, prijs- en koersontwikkelingen die worden aangemeld als eindejaarsmarge 2013.

### *Noodhulp*

De stijging van het budget voor noodhulp is met name het gevolg een extra Nederlandse bijdrage aan de humanitaire crisis in Syrië. Het restant is een gevolg van een verhoging van de algemene vrijwillige bijdrage aan de UNHCR en, zoals toegelicht in de Decemberbrief, extra noodhulp aan de Filipijnen en de Centraal Afrikaanse Republiek.

### *Private sector en investeringsklimaat*

De neerwaartse bijstelling is deels de doorwerking van maatregel H85 Ontwikkelingshulp uit het regeerakkoord en de bnp-aanpassing van het ODA budget. Daarnaast betreft het een saldo van stijgingen en dalingen. De uitgaven voor marktontwikkeling stegen vanwege de financiering van doorlopende (World Bank Trade Facility) en nieuwe verplichtingen (WTO en Trade Mark). Daarnaast steeg het budget voor het bedrijfsleven instrumentarium omdat een aantal verwachte realisaties op programma's hoger uitvielen (PSOM/PSI, FOM-OS en 2g@there). Ook is er een toevoeging ten behoeve van de contributies internationaal ondernemen gedaan en een storting in de begrotingsreserve voor de FOM. Ten slotte steeg het budget voor het CBI omdat zij activiteiten zijn gaan ontplooiën in Bangladesh en Myanmar. Hier stond een verlaging van het budget tegenover voor bijdragen aan de financiële sector, het programma ORET-ORIO, PUM en infrastructuur algemeen als gevolg van een lagere liquiditeitsbehoefte op de lopende programma's. Ook werd het budget voor de FIB (Finance for International Business) verlaagd. Bij voorjaarsnota 2014 wordt dit budget weer opgevraagd. Ten slotte werd het budget voor innovatieve financiering geschrapt. Onderdelen hiervan worden in 2014 opgenomen in het Dutch Good Growth Fund.

#### *Rechtstaatontwikkeling, wederopbouw en vrede*

De neerwaartse bijstelling is deels de doorwerking van maatregel H85 Ontwikkelingshulp uit het regeerakkoord en de bnp-aanpassing van het ODA budget. Daarnaast is het budget bijgesteld omdat op basis van de liquiditeitsbehoefte een lager voorschot betaald hoeft te worden voor enkele wederopbouwprogramma's.

#### *Toename aantal opgeleide professionals en onderwijs*

Als gevolg van maatregel H85 Ontwikkelingshulp uit het regeerakkoord en de bnp-aanpassing van het ODA budget is het budget Toename aantal opgeleide professionals en onderwijs neerwaarts bijgesteld.

#### *Toename voedselzekerheid*

Als gevolg van maatregel H85 Ontwikkelingshulp uit het regeerakkoord en de bnp-aanpassing van het ODA budget is het budget Toename voedselzekerheid op de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking meerjarig neerwaarts bijgesteld. In 2013 laat dit artikel nog eenmalig een opwaartse bijstelling zien, als gevolg van nog lopende verplichtingen.

#### *Toerekening schuldkijschelding ontwikkelingslanden*

De toerekening aan ODA van schuldkijschelding aan ontwikkelingslanden viel in 2013 lager uit dan geraamd. Het ODA budget op de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking is hiervoor gecorrigeerd.

#### *Verbeterd waterbeheer, drinkwater en sanitatie*

De neerwaartse bijstelling is deels de doorwerking van maatregel H85 Ontwikkelingshulp uit het regeerakkoord en de bnp-aanpassing van het ODA budget. Voorts is het budget neerwaarts bijgesteld omdat het programma UNICEF Wash in Kenia vertraging heeft opgelopen nadat vermeende malversaties zijn gemeld. Deze malversaties zijn niet aangetoond maar beheersmatig worden er een aantal zaken aangepast waardoor de uitvoering vertraagd is. Ook is bij de start van het WASH programma in Ghana een quality at entry exercitie uitgevoerd. Dit leidde tot de aanbeveling een ex-ante evaluatie uit te voeren voordat het programma van start kon gaan. Hierdoor is het programma later van start gegaan.

#### *Vrijval budget crisisbeheersingsoperaties*

De uitgaven voor verschillende missies in 2013 zijn neerwaarts bijgesteld. Het saldo op de voorziening voor crisisbeheersingsoperaties wordt vrijgegeven.

#### *Koerswinsten / koersverschillen*

De mutatie koersverschillen wordt verklaard doordat, om administratieve redenen, alle betalingen in buitenlandse valuta het gehele jaar worden verwerkt tegen een vaste wisselkoers. Voor de US Dollar was deze vaste koers in 2013 US Dollar 1,25 per euro.

## Consolidatie

### CONSOLIDATIE: UITGAVEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	- 6.761,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Consolidatie	65,1
	65,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	65,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	- 6.696,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	- 6.696,6

### CONSOLIDATIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2013
Stand Miljoenennota 2013 (excl. IS)	- 6.761,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Consolidatie	65,1
	65,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2013	65,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013 (subtotaal)	- 6.696,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013	- 6.696,6

De post Consolidatie wordt gebruikt voor het corrigeren van de Rijksbegroting voor dubbeltellingen die ontstaan door het «bruto-boeken» van bijdragen. Het «bruto-boeken» houdt in dat zowel het departement dat bijdraagt, als het departement dat ontvangt de uitgaven op zijn begroting opneemt. Het ontvangende departement raamt daarnaast de te ontvangen bijdragen ook aan de ontvangstenkant van de begroting. Hierdoor wordt het rekenkundig niveau van de totale rijksuitgaven en de rijksontvangsten hoger dan het feitelijk niveau. Door de post Consolidatie wordt hiervoor gecorrigeerd. De hoogte van de post wordt in belangrijke mate bepaald door de bijdragen via de begroting van Infrastructuur & Milieu aan het Infrastructuurfonds.

